

AVRUPA GÜMRÜK BİRLİĞİ'NİN İLACA ETKİLERİ

AVRUPA GÜMRÜK BİRLİĞİ'NİN İLACA ETKİLERİ

Oturum Başkanı: Ecz. Zafer Kaplan
İst. Eczacı Odası Genel Sekreteri

Konuşmacılar: Prof. Dr. Haluk Günuğur
Gazi Üniv. İkt.Tic. Bil. Fak.Dış İlişkiler Öğr.Üyesi

Aslan Başer Kafaoğlu
İktisatçı, yazar

Prof. Dr. İlker Kanzık
Gazi Üniv. Eczacılık Fak. Öğretim üyesi

Şükran Ketenci
Gazeteci-yazar

İSTANBUL ECZACI ODASI YÖNETİM KURULU

Ecz. Mehmet Domaç	Başkan
Ecz. Zafer Kaplan	Genel Sekreter
Ecz. Ali Karlı	Sayman
Ecz. Ender Lüleburgaz	Veznedar
Ecz. M. Can Yetişen	Üye
Ecz. Sedat Güçlü	Üye
Ecz. Ferda Göçener	Üye

Programa katılan sayın konuşmacılara;

Prof. Dr. Haluk Günuğur

Aslan Başer Kafaoğlu

Prof. Dr. İlker Kanzık

Şükran Ketenci

teşekkür ederiz.

İÇİNDEKİLER

Sunu113

Ecz. Zafer Kaplan115

İst. Eczacı Odası Genel Sekreteri

Prof. Dr. Haluk Günuğur117-152-171

Gazi Üniv. İkt.Tİc. Bil. Fak.

Dış İlişkiler Öğretim Üyesi

Aslan Başer Kafaoglu128-161-174

İktisatçı, yazar

Şükran Ketenci134-151-166

Gazeteci-yazar

Prof. Dr. İlker Kanlık142-170-177

Gazi Üniv. Eczacılık Fak. Öğretim üyesi

SUNU

Avrupa Topluluğu ile Gümrük Birliği oluşturulması Türkiye'nin ekonomik ve siyasi gündeminin öncelikli ve güncel sorunlarının başında gelmektedir.

Bazı tartışmacılar, yazarlar Gümrük Birliği'nin yalnız ekonomik değil, siyasi ve toplumsal boyutu olduğunu bu boyutun ekonomik etkilerden daha önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Aynı noktadan hareketle bazı yazarlar, bilim adamları Gümrük Birliği'nin kurulmasıyla demokratikleşmenin hızlanacağını, insan haklarının korunacağını, siyasi yaşamın batı standartlarına varacağını ve değer yargılarının, davranış biçimlerinin  ağdaşlaşma yolunda gelişeceğini belirtmektedirler.

Denemeler, gözlemler, ülkelerin toplumsal yaşamında kurumsal yapısında değişimlerin dış zorlamalarla değil, i  dinamiklerle gerçekleştiği taktirde, sağlıklı ve kalıcı olduğunu göstermektedir.

Gümrük Birliği düşünülen ülkelerin kurdukları topluluğun siyasi platformlarında ve karar organlarında yer alınamamasına karşın alınan kararlara bağlı sayılmak temel siyasi eşitlik ilkesine aykırıdır.

O yüzden hiçbir  lke Avrupa Birliği'ne girmeden Gümrük Birliği'ne girme yolunu seçmemiştir. Söz konusu duruma ülkemiz tek örnektir.

Her sektörde olduğu gibi ilaç sanayiini de Gümrük Birliği etkileyecektir. Örneğin ilaç fiyatlarının artması ürünlerin patent kapsamında değerlendirilmesi üçüncü dünya ülkelerinden ithal edilecek ucuz etken maddelere Gümrük Birliği'nin uyguladığı gümrük tarifsine uyma zorunluluğu ilk akla gelenler.

İstanbul Eczacı Odası  lkemizde çok tartışılacak Gümrük Birliği ve ilaç ilişisini tartışmaya açmış, konuşmacıların tebliğlerini bir kitap haline getirerek meslektaşlarına, alanın ilgililerine sunmuştur.

Kitabımızın Avrupa Gümrük Birliği'nin ilaca etkilerini açıklamakta yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Ecz. Mehmet DOMAÇ

BAşKAN

Ecz. Zafer KAPLAN

Bu günkü toplantımızın konusunu Avrupa Gümrük Birliği'nin İlaça etkileri olarak seğtik. Bu anlamda ben de ilk defa söz aldığım için sizlerin bayramını kutluyorum, tebrik ediyorum. nce sizlere açık oturuma katılan çok değerli konuşmacıları takdim etmek istiyorum.

Prof. Dr. Haluk Günuğur; Gazi nv. İkt.Tİc. Bil. Fak.Dış İlişkiler ğretim yesi,

Sayın Aslan Başer Kafaoğlu; İktisatçı, yazar,

Prof. Dr. İlker Kanzık; Gazi nv. Eczacılık Fak. Öğretim yesi

Bir konuşmacımız daha vardı, ancak şu ana kadar gelmediler,

şükran Ketenci; gazeteci,yazar

Evet, konumuz Avrupa Gümrük Birliği'nin ilaca etkileri. Biliyorsunuz 1994 sonunda Türkiye Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği'ni gerçekleştirecek. Bunun anlamı çok kaba çizgilerle Avrupa Birliği lkeleri ile Türkiye arasında ürün, insan, hizmet ticaretinin, dolaşımının gümrük engeli olmaksızın serbestçe yapılabilmesi ve hukuki anlamda da bütünleşmenin çok ciddi bir adımını teşkil ediyor. Hemen çok çarpıcı bir iki dikkat çeken noktaya temas edip, ben sözü değerli konuşmacılara vermek istiyorum. Bunlardan bir tanesi biliyorsunuz 1963 yılında imzalanan Ankara Antlaşmasıyla Türkiye Avrupa Birliği ile entegrasyon sürecini başlatmış oldu. O sürecin çok önemli bir kilometretaşı Avrupa birliğine girmek için gümrük birliğinden geçmek gerekiyor. Diğer Avrupa ülkelerine baktığımız zaman tam üyelik gerçekleştikten sonra, gümrük birliğini başlatıyorlar.

Oysa Türkiye'nin durumu farklı, tam üyelik daha ufukta dahi görünmeden, gümrük birliğine girmek zorunda kalıyor. Bunun hemen göze çarpan ilk etkisi, tam üyeliğin getirdiği çok ciddi olanaklar olmasıdır. Para kaynakarının kullanımı, onun dışındaki bir takım kolaylıklardan tam üyeler faydalandığı halde Türkiye bu olanaklardan yoksun bir şekilde, en önemli hukuki düzenlemeyi gerçekleştiriyor, gümrük birliğine giriyor. İlaç biliyorsunuz insan sağlığının çok önemli bir unsuru.

İlaç insan sağlığı ile ilgili olduğu için toplumsal bir ürün. Ancak onun böyle oluşu sonuçta onun bir sanayii ürünü, ekonomik bir değer olduğunu da gözardı etmiyor ve tabii Avrupa Gümrük Birliği'nden ticari anlamda da diğer ürünlere uygulanan her türlü gerçeklik bununla da ilgili. Şimdi Türkiye'de ilaçla ilgili bu gümrük birliği çerçevesinde olabilecek değişiklikler eczacıyı da etkileyecek, İşte bu bizim için çok önemli, bizi en fazla ilgilendiren konu bu. Çünkü ilaç tek başına bir anlam ifade etmiyor. Tıpkı eczacının tek başına bir anlamı olmadığı gibi. İkisi bir araya geldiği zaman sağlık hizmetinde bir yer teşkil ediyorlar. Şimdi ilaçla ilgili ne olabilir diye baktığımız zaman kaba çizgilerle bir kere bir gümrük tarife birliği geliyor. Yeni Avrupa birliğinin gümrük tarifeleri aynen Türkiye'de de uygulanacak. Bunun anlamı şu, ilaç etken maddesi bizde belirleyici olan bir noktayı söylemek istiyorum. Sayın konuşmacıların da dikkatini çekme açısından ilaç etken maddesi ülkemizde şu anda sıfır gümrükle, gümrük vergisi ve hem konut fonu dışında ithal edilmektedir. Dünyanın neresinde olursa olsun, yani Avrupa ülkelerinin dışında da ilaç etken maddesi bu koşullarla ithal edilmektedir. Bunun getirdiği bir şey var işte, ülkemizde patent koruması da olmadığı için patentli ilaçlara karşı ucuz eşdeğer ilaçlar piyasada olabiliyor. Bunun çok doğal, çok somut bir sonucu var. SSK ucuz eşdeğer ilaç uygulaması yaparak 1.5 - 2 trilyon liraya yakın tasarruf yaptı. Bu gümrük birliğinin akla gelen ilk somut değişikliği bu olacak. Yani SSK bu olanağını kaybedecek. Çünkü artık o üçüncü ülkelerden ithal edilecek ilaç etken maddesine birliğin gümrük tarife pozisyonları uygulanacak ve göreceli, onların tesbit ettiği oranlarda gümrük vergileri gerçekleşecek. Bunun dışında ilaç, ilgili bir takım yasal uyum çalışmaları çerçevesinde ilaçla ilgili yasalarda bir takım değişiklikler söz konusu. Nedir bunlar diye baktığımız zaman çok kaba çizgilerle örneğin, bunların direktif adını verdikleri konsey yönergeleri var. Mesela 25.26.1992 sayılı bir öneri var. Bu öneride de ilaçların sınıflandırılmaları söz konusu. Bizim yıllardır tüylerimizi diken diken eden OTC, bu gümrük birliği gerçekleştiği zaman gündeme gelecek ve büyük bir ihtimalle de uygulanacaktır. Yine 28'e 92 nolu bir önerge var. Bu önerge reklam gerekliliği, yani Avrupa ülkelerindeki reklam serbestisinin Türkiye'de uygulanmasını gündeme getiriyor. Uygulayacak ülkelerin tasarrufuna

bırakılıyor, Yani Gümrük Birliği'ne geçen ülkelerin tasarrufuna bırakılıyor. Bu böyle olmasına rağmen ülkemizde bazı çevreler, özellikle ilaç işverenleri sendikası bunu farklı şekilde dile getiriyor. Örneğin Nevşehir toplantısında, sayın hocam'da oradaydılar hatırlarlar, bize önerilen şey bu önerilerin bir direktif anlamında onların da uygulanması zorunlu olan önergeler olarak lanse edildi, tabii ki şaşırttı bizi. Sonuçta bu tür yasal düzenlemelerde ilaca yapısal bir takım değişiklikler getirecek, giderek mesleğimizi etkileyecek, hepimizin yaşamını dahi etkileyecek boyutlara ulaşacak.

Bu gün bu toplantımızın amacı tüm bu sorunların sorgulanması, irdelenmesi ve bilgilenmemiz. En önemli eksiklerimiz de gümrük birliği konusunda yeterli bilgiye sahip olmamamız. Örneğin bu gümrük birliği patente geçmemizi, patent korumasının ilaçların yasallaşmasını zorunlu kılıyor mu, kılmıyor mu? Doğrusu ben bunu çok net bilemiyorum. Bu sorunun cevabını burada arayacağız.

Bir başka gerçek var, İ.E.İ.S bize dayattığı ilaçta reklam serbestisinin ülkede kabul edilmesi zorunluluğu. Bakıyorsunuz Avrupa'da Avrupa Birliği'ne üyeliği kesinleşmiş Yunanistan da yok mesela. Tam üyeliği kesinleşmiş, gümrük birliği kesinleşmiş, ancak ilaçta reklam yasağı da devam ediyor. Daha bizim tam üyeliğimiz söz konusu değil, gümrük birliği anlamında birleşeceğiz ancak bize dayatılan bir takım şeyler var. Ben bu açıklamalardan sonra sözü ilk olarak Sayın Haluk Günüğür'a veriyorum.

Prof. Dr.Haluk GÜNUĞUR

Teşekkür ederim sayın başkan.

Söz sırası bana gelmişken bir kere öncelikle bu anlamlı günde tüm eczacıların gününü kutluyorum ve aranızda bulunmaktan dolayı çok memnunum. İstanbul eczacı Odası beni davet ettiler, beni konuk ettiler, bundan dolayı kendilerine şükranlarımı sunmakla sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın başkan, siz o kadar güzel açıklamalar yaptınız ki , ben dedim ki sanki Ankara'dan buraya kadar boşuna geldim. Sayın başkan gayet hatta teknik ayrıntıya da girerek size çok değerli bilgiler sundular. Ben ise ne yapacağım. Bu gün bizim bir de şanssızlığımız var. Yanda da Galatasaray maçı var.

Tabii salonun yarısı dolu, yarısı boş, yahut yarısı boş öteki yarısı dolu, artık bardaktaki suyun görünümüne bağlı olarak. Ama bence kantite değil, tabii kalite önemli. O bakımdan sizler gibi kaliteli insanların huzurunda konuşmak bana ayrıca moral veriyor. Bu çerçeve içerisinde orada maç seyredecekler, ben de size şu 20-25 dakika için de sinema seyrettireceğim. Onun için de zaten tepegözün çok yakınına oturdum. Ben size neden söz edeceğim? Sayın başkanın da biraz önce belirttiği gibi öncelikle bir kere bu gümrük birliği nedir? Hani ilaca ne etkisi var, Türk ekonomisine ne etkisi var, Türkiye'nin sosyal yapısına ne etkisi var, bunları bir tarafa bırakalım da gümrük birliğinin kendisi nedir? Bunun bir fotoğrafını çekmek lazım. Çünkü Türkiye'de bu maalesef az biliniyor ve bu fotoğrafı çektikten sonra Avrupa birliği içindeki yerini, önemini vurguladıktan sonra Türkiye AET, kasten AET diyorum, çünkü bizim ortaklık ilişkimiz orada üç tane örgüt var. Avrupa Kömür Çelik Topluluğu, Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu ve Avrupa Ekonomik Topluluğu. Bizim ortaklık ilişkimiz, gümrük birliğini oluşturma olgumuz yalnızca AB ile. Ama tam üyelik söz konusu olduğunda çünkü adıyla AET, bu günkü adıyla AB'ye yani Avrupa Birliği'ne girmemiz söz konusu olabilir. Yahut olamayabilir. O, daha henüz ufukta görünen bir nokta. O halde Türkiye AET ilişkilerinde nasıl ele alındı. Katma protokol çerçevesinde, ama uygulamada ne oldu. Ben size bunları vurgulamaya çalışacağım. Önce demek ki bu gümrük birliğinin Avrupa bütünleşmesi içindeki yerine bakmak gerekir. Bakınız değerli konuklar, şu gördüğünüz bir Avrupa binasıdır. Avrupa Birleşik Devletlerinin bayrağı üzerinde 12 yıldız var. Bu bina 7 kattan oluşuyor. Temelinde bakın dikkat edin hemen Gümrük Birliği'ni görüyorsunuz. Gümrük birliği ekonomik entegrasyon sürecinin belirlenmesi amacıyla sistemin şu başında yer alır, şu arada size çok olarak, geçerek söyleyeceğim. Bütün politikalar aslında siyasi birliğe doğru gideceği yerde, ekonomik entegrasyon sürecinden yukarıya doğru yavaş yavaş gidenler bir süreci içeriyor. Gümrük birliğinin gördüğünüz gibi iki tane unsuru var. Bunlardan bir tanesi ülkeler arasında gümrük vergilerinin ve buna aynı şekilde diğer vergilerin kaldırılması Roma antlaşması maddeleridir. AT'yi kuran ve biraz önce başkanın da dediği gibi ortak gümrük tarifesinin koyulması ortak tarifenin

kabulü. Bu iki unsur bizi gümrük birliğine götürüyor. Gümrük birliği bir üst kata çıkıyor. Yanına malların serbest dolaşımına bizi götürecek olan kotaların kaldırılması olgusu oluşuyor.

Formalitelere tamamlandıktan sonra ekonomik entegrasyon sürecinden siyasi entegrasyon sürecine hızla giden Avrupa'da demek ki temel olgu gümrük birliği. Nitekim 1958'den itibaren bu sistem işlemeye başlamış. Bakınız bir kat yukarıya çıkıyorsunuz, orada gümrük birliği olgusunun alttaki bütün olgunun yanına (miktar kısıtlamaları) demiş. Kotaların kaldırılması kavramış geliyor. Bu bizim malların serbest dolaşımını götürüyor. Malların serbest dolaşımı üst kata çıkıyor. Yanına üç tane kiracı alıyor. Kişilerin, hizmetlerin, sermayenin serbest dolaşımı. Bizim toplulukta dört özgürlüğün sağlanması noktasına götürüyor, özgürlüğün yanına, bir üst katta ekonomik entegrasyon sürecinin tamamlanması için diğer ortak politikalar var. Bunlar uygulamaya koyulmuş. Neler var bunun yanında. Ortak tarım politikası, ortak ticaret politikası, ortak az gelişmiş yöreler politikası, ortak rekabet politikası, mevzuatın yaklaştırılması ve bir takım çevre politikası günümüzde bunlar ekonomik entegrasyon sürecine götürmüş topluluğu ve arkasından ekonomik entegrasyon sürecinin yanına şimdi Manstr antlaşmasına bakın. Roma antlaşması burda Manstr Antlaşmasına dönüşüyor. Yeni yürürlüğe girdi ama daha henüz bütün kurumlarında uygulanmadı ki bunun içinde parasal birlik var. Ekonomik entegrasyon sürecinin burda da Frankfurt'ta kurulacak olan hatta enstitü olarak . Şimdiden oluşan Avrupa Merkez Bankası yanında da eski (Avrupa para birimi) ekonomik birlik aşamasına ulaşması için zorunlu bir unsur. Ekonomik birlik bir üst katta yanına üç yeni kiracı artık işte o noktadan itibaren Avrupa siyasi birliğe doğru ulaşıyor. Avrupa vatandaşlığı diye bir kavramın Manstr antlaşması gündeme geliyor. Bir yunanlı birinde bir yunan uyruklu Roma'da pekala belediye başkanı olarak seçilebilecek artık. Çünkü kendisi Avrupa vatandaşlığı hakkını almış. Ondan sonra Avrupa dış politika ve güvenlik politikası topluluğunun en zayıf olduğu noktadır. Çünkü üye ülkelerinin dış çizgilerindeki çıkar çatışmaları ortak noktaya bunları götüremiyordu. Ama Manstr antlaşmasıyla birlikte bu da gerçekleşecek ve bir de adli ve idari organlar arasında üye ülkelerde iş birliği kavramı. İşte bunlardan sonra Avrupa Birleşik

Devletlerine ister federal, ister konfederal yapıda ulaşacaklar. Bunun içinde asrın sonunu yani 2000'in başlangıcını düşünüyorlar. 12'li olarak günümüzde yer alan üye ülkeler, biliyorsunuz bir yıl sonra yahut daha doğrusu önümüzdeki yılın başında 16'lı hale geliyorlar. Avusturya, İsveç, Norveç ve Finlandiya topluluğa dahil oluyorlar. Bayrakta'da göndere çekilirken Bethowen'in 9. senfonisi de milli marş olarak, ulusal marş olarak kabul edildi, o çalıyor. İşte size Avrupa bütünleşmesi içerisinde gümrük birliğinin yerini bu şekilde öncelikli olarak vurgulamak lazımdı. Demek ki sistemin temelinde , altında gümrük birliği yer alıyor. Şimdi biraz açıyorum, gümrük birliğinin ne olduğunu. Gümrük birliği iki unsuru kapsar demiştim. Bir tanesi üye ülkeler arasındaki gümrük vergilerinin ve eş etkili vergilerin kaldırılması. Roma Antlaşması'nın 11. maddesinde yer alıyor. 12 yıllık bir geçiş dönemi tanımlı. 01.01.58 tarihinde başlıyor. Şurada görülüyor. 1.1.70'e kadar geçecek olan süre. Bu 12 yıllık geçiş dönemi kendi içinde üç alt döneme ayrılıyor. 4'er yıllık bakın dikkat ederseniz bu alt dönemler 01.01.1958'den 01.01.1962'ye kadar denmişti üye ülkelerin malında ilaca uyguladıkları gümrük vergisi başta 30 olsun. 01.01.1959. %10'a indirilmiş. 30'u bakın üç puan 27-24'e 21'e indirilmiş. Birinci alt dönem tamamlandı. Toplam %30'luk bir indirim. İkinci alt dönem yine 4 yıllık, 62'den 66'ya kadar olan dönem. Bunun bir yılı 1963'de bir %10, arkasından bir % 10'u, bir %10 daha tarihleri söylemiyorum, vakti iyi kullanmak için 21'den 12'ye düşmüş uyguladıkları vergi. Gene bir toplam %30'luk indirim var.

Bakınız ve nihayet son dönemde takvim yok. Yetki devri var. Toplulukların karar organı olan konseye yetki devretmiş. Konsey hızlandırma kararı almak suretiyle 1.7.67 tarihinde kalan %40'ın %30'unu tek kalemde indirmiş. Uygulanan vergi %3'e düşmüş ve 1.7.1968 tarihinde de uygulanan vergi 0'a düşmüş. İşte bu tarih önemli. Çünkü bu tarih gümrük birliğinin oluşma tarihi Avrupa Topluluğu'nda. Şimdi gümrük birliği tamam güzel. Gümrükler indirildi de sistem işliyor mu? Hayır işlemiyor. Eğer üye ülkeler kendi aralarında şu gördüğümüz duvarlardaki yani gümrük duvarlarını kaldırmış olmalarına rağmen üçüncü ülkelerden gelen mallara karşı eğer farklı farklı ulusal tariflerini uygulamaya devam etselerdi, sistem dejenere olurdu ki buna topluluk mevzuatında trafik sapsmaları denir. Şimdi bakınız örnek de

göstereyim. İtalya'da şu %30'unu iki ülkeye karşı aslında burda Venelüks gümrük duvarı vardır. Gümrük alanı, ben onu koymamışım, kolay olsun diye. Şu %30 3'er puanlarla biraz önce size söylediğim gibi "0" landi. Almanya bunu birer puan yaptı. Çünkü gümrüğü zaten %10 x malında ilaç da diyelim bu Fransa'nın ki %20 bu da ikiyeşer puan indi. İndi ama üçüncü ülkelerden gelen mallara karşı üye ülkeler farklı gümrük indirimi uygularsa ne olacak ve bakınız örneğimizde olduğu gibi İtalya ithalatçısı gümrük duvarı %30 olduğunu bildiği durumlarda ABD'den sözgelimi bir otomobili doğrudan doğruya ithal etmeyecek çünkü 1 milyarlık bir otomobili İtalya'ya ihraç etse buna 300 milyon lira buna gümrük ödeyecek. Buna gümrük ödemesi lazım. Çok afedersiniz tabirimizi mazur görün. italyan ithalatçısı enayi değil. Ne yapacak? O biliyor ki Almanya'da tarife %10 ve Almanya ile İtalya arasında gümrük duvarı yok. O halde ne yapacak? O halde reek-sport aracılığıyla Amerika'dan malı Almanya'ya sokacak ve gene biliyor ki orijin kavramı gümrükte söz konusu değil. Yani bir üçüncü ülke malı da girişteki gümrüğü alındıktan sonra pazarın içinde sirküle ediyor. O halde burdan sokacak. 1 milyarlık otomobile %10 gümrük verecek. İtalya'ya o maliyetle gümrük açısından sokacak. Belki ekstradan bir nakliye ücreti ödeyecek. Onun için denmiştir ki sadece gümrüklerin kaldırılması yetmez. Başkanın da başlangıçta vurguladığı gibi ortak bir gümrük tarifesinin uygulanması lazım. Sistem işlesin pazarın içinde işte OGT dediğimiz kavram bu zorunluluktan ortaya çıkıyor. Ne yapmışlar? Biz aritmetik ortalamayla üye ülkelerin başlangıçta uyguladıkları gümrüklerin bir aritmetik ortalamasını alalım. Bakın 30, 20, 10 üçe bölmüşler 60'ı, 20 otomobil sektöründe. OGT 20. Bütün sanayi ürünleri için bunu yapmışlar. Ondan sonra ikinci aşama ulusal tarifelerin, bakın burda yükselttiler İtalya içinse düşürülerek getirilip OGT'e çakıştırılması. Bunu da aynı günde yapmışlar. Biraz önce size söylediğim takvime göre yani İtalya önce 29, 28, 27, 26, 25, 24, 24, 20, Almanya ise 11, 12, 13, 14, 20.

1.7.68 tarihinde OGT dediğimiz üçüncü ülkeden gelen mallara karşı tek ve ortak bir gümrük tarifesinin uygulanmasına geçilmiş. Yeter mi, yetmiyor. Çünkü gümrükleri siz sıfırlarsanız OGT birliği de kabul ederseniz, ama o üçüncü ülkelerden gelen, daha doğrusu üye ülkelerin birbirlerine uyguladık-

ları kotalar var. Kotalarla kısıtlamalar yaparsanız. O halde malların serbest dolaşımı için bu kotaların da kalkması lazım. Şimdi bakınız demişler ki üye devletler bunu iki aşamada yapalım. Birinci aşamada ulusal kotalar global kotalar haline dönüştürülsün. Bakın burada Belçika'nın Televizyon kotasını almışım, atmışım, yani yok. Yani "0". sistemi gösterme bakımından ben bir yılda Belçika'ya 40 bin tane TV ithal ederim. İyi de bunun 15 bini Fransa'dan, 20 bini Almanya'dan, 5 bini İtalya'dan. Şimdi ne oluyordu. İthalatçı Fransa'nın kotası yarın sözgelimi aynı yılın 5. ayında dolmuşsa daha pahalı olmuşsa kotası açıksa Almanya'ya başvurmak ve oradan televizyon almak zorunda kalıyor. İşte bu ne biçim pazarlık. Serbest fiyat ekonomisiydi. Hani dominal faktör fiyat mekanizmasıydı? O halde bırakırsınız kotaları kaldıralım. Bir global kota, başlangıçta koruyucu bir önlem olarak bulunsun, ama ithalatçı malı nerede ucuza buluyorsa oradan alsın. İşte ulusal kotaların global kotalar haline dönüştürülmesi ile anlatılmak istenen aslında bu. Ama bakın kotalar, hala kısıtlayıcı. Bunun da kaldırılması lazım. Bunu da iki aşamada yapmışlar. Nasıl yapmışlar, biliyor musunuz? Her yıl bir önceki yıla göre belirlenen önce başlangıç kotası, sonra da alt yatırımli kotaları %20 tavanına artırmışlar. Bakınız ben yapmışım 1.1.1958'de başlangıç kotası 40 bin. 1.1.59'da bu kotanın tamamını 49 bine çıkarmışlar. Ondan sonra 1.1.1960'da 48 bin'in %20'sinin üzerine eklemişler. Böyle gidiyor. 57.600-69 bin ve sonunda bakmışlar ki o kadar başarılı sonuçlar almışlar ki, bundan çünkü kotanın tavanının yükselmesi ne demek, kısıtlayıcı özelliğinin giderek kaybolması demek. Bir aşamada rist-triptiz dediğimiz bu niteliğini kotalar kaybedecek, dolayısıyla varlık nedenini yitirecek ve nitekim sonunda öyle olmuş. Demişler ki 12 yıllık süreyi beklemeyelim, 4. yılın sonunda kaldıralım. Bakın 4. yılın sonunda bütün kotalar kalkmış, bu şekilde malların Avrupa Topluluğu'na giderek serbest biçimde 1968'den itibaren yürürlüğe girdiğini görüyoruz. Şimdi 14 dakika olmuş sayın başkanım. Bir 10 dakika kadar da Türkiye ile ilgili tabloya bakmak ve konuyu artık yavaş yavaş makrodan mikroya doğru getirmek istiyorum ki ilaçla ilgili çok değerli konuşmacılara bir zemin ortamı hazırlasın. Çünkü bu spesifik bir olay değil. Makro olarak bakıyorum Türkiye'nin yükümlülüklerine protokolden kaynaklanan. Bir kere aynı modele burada da

bakmamız lazım. Topluluğun yükümlülüğü, topluluk aslında onlar da kendi gümrüklerini Türkiye'ye karşı Türkiye'nin sanayi ürünlerine karşı. Bakın tarımı dışarda bırakıyorum. Tarım sektörü gümrük birliğinin sözde içinde ama dışında bir kavram. Yani orada bir şefkat sektörü var. Onun ayrı bir düzenlemesi var. Tarım topluluk içinde de şefkat sektörüdür aslında. Korumacı bir sektördür. Sanayi saç saça baş başa, dış dişe rekabetin uygulandığı bir sektör olarak karşımıza çıkıyor. Topluluk kendi mevzuatını Türkiye'den gelen ürünlere karşı gümrüklerini katma protokolün giriş tarihinde, hatta bir ara antlaşmayla 1 Eylül 1971'de sıfırlamıştı zaten. Bunun tek istisnasını tekstil sektörü oluşturuyordu. Orada dört yılda %25'lik dilimler halinde sıfırlama işlemi yapılacak, Türkiye'nin yükümlülüğü ise daha komplike. Bakınız Türkiye 1967 referans yılı alınmak üzere ithalatını ikiye ayırmış. Bir 12 yıllık liste var, bir 22 yıllık liste var. Referans yılı 67. Demişler ki 12 yıllık listeye bu ithalatın %55'ini sen koyacaksın ve bunun bakın 12 yıl şuradan kayıyor. Türkiye'nin yükümlülüğü 1973'de başlıyor 1985 yılına kadar 12'nin içinde kademeli olarak sıfırlayacaksın. İthalatın %45'lik bölümü yarıdan biraz daha azını da uzun sürede koruyabilirsiniz. 12 yıl sürede yer alan sanayi ürünlerinin Türkiye'de nispeten güçlü olduğu sektörler 22 yıllık listede yer alan ürünleri için hassas olan sektörler olması gerekiyor. Uygulamalar 1973'de başlamış. Türkiye bunu yapmıştır. Ama size çok enteresan bir şey söyleyeyim. 1.1.1973 tarihinden bir gün evvel 31.1.1972 tarihi günüdür. O gün aslında yılbaşıdır. Akşam saatlerine doğru bir bakanlar kurulu kararı çıkmıştır. Türk gümrükleri o gün %10 arttırılmıştır. Ertesi gün %10 aşağı indirilmiştir ki topluluk da bunu yememiştir aslında. Yani ilk şok atlatılsın gibilerinden ve aslında burada yapılmış olan şey 12 yıllık listeye giren mallarda eş tutulmuştur. İlk indirim, ama 22 yıllık listeye giren mallarda gümrükler %5 arttırılmıştır aslında. Yani inmemiştir, arttırılmıştır. Şimdi Türkiye iki indirimini yaptı. Bakın belki başlangıç x vergisini diyelim yine otomobil sektörünü 50 puan olarak almışız. %10, 45'e iniyor, 40'a, 35'e iniyor falan, tık, tık. 1985'de "0" olacaktı, olmadı. Efendim geliyorum. 22 yıllık listeye 22 yıllık liste ise bakın bu da 50. Başta yumuşak inişler var. %5 indirim, 47.5-45-42.5-40, ondan sonra %10'lar başlıyor ve 1.1.1995'de de sıfırlanacaktır. Sıfırlanmadı oluyor. Şimdi neden böyle oldu.

Onu da söyleyeyim. Çünkü Türkiye, Türk ekonomisi sıkıştı. 1978'lerden itibaren yani şuradaki şu üçüncü indirim yapılacak sürede Ecevit iktidar dönemidir. Gayet iyi hatırlıyorum, Türkiye topluluktan dondurma talep etti . Ben sıkıştım, ben yapamı-yorum, ben bu indirimlerimi erteleyeyim dedi. Topluluk da bunu gayet iyi karşıladı, ama ilerde Türk işçilerinin serbest dolaşımı gündeme geldiğinde 1986 tarihinde sen o zaman bunu yapamamıştın, kusura bakmayın bende size işçilerin serbest dolaşımını veremiyorum, ben de sıkışık vaziyetteyim dedi.Bu böyledir. uluslararası ilişkiler karşılıklı çıkar dengeleri üzerine kurulmuştur zaten. Ondan sonra dondurma 1976'daki çizgiden itibaren geçerli olmuştur. Ancak Türkiye 14.1.1987 tarihinde biliyorsunuz tam üye olmak için topluluğa başvurdu. Bu tam üyelik bundan sonra siyasi niyetinin kararlılığının bir göstergesi olarak 1988'den itibaren bırakmış olduğu indirimleri tekrar yürürlüğe koydu. Fiili durum günümüzde 12 yıllık listede yer alan mallar için aslında bir tane indirim kalmıştır. %90 indirim yapılmıştır. O da 01.01.1995'de yapılacaktır. 22 yıllık listede ise iki indirim kalmıştı. %10'dan %80 indirilmiştir. %20 kalmıştır. O da gene 1995 içinde yapılacaktır. Gümrük birliğinin oluşması üzerine Türkiye'de mangalda kül bırakılmıyor. Tartışmalar var. Ne zaman gireceğiz. 95'in başı mı sonu mu? Tartışması yapılıyor. Burda İktisadi Kalkınma Vakfı var. Ben de onun yönetim kurulu üyesiyim. İş çevrelerinde hava şudur. 1995'in sonu olsun. Bir yıl daha biz sistemin bir gümrük daha alalım. Biraz daha biz korumacı olalım. Ama katma protokolün salt hukuksal açıdan değerlendirilmesini yaptığınızda bu tarih 1995'tir. Türkiye tek vergi uygulamasına geçti. Geçen yılın başından itibaren teknik gibi, alt yapı, ulaştırma gibi bir takım konular, bunları Türkiye tutuyordu , gümrüklerini indiriyordu. Adamlar diyor ya olacak şey mi kardeşim. Sen beni kandırıyorsun. Yani gümrük vergilerini indiriyorsun, diğer fonları bırakıyorsun. Gel bunu bir pakete koy. Türkiye bunu yaptı. Tek vergi uygulamasına gitti. Ama konut fonu uygulaması burada da var. O onun dışında bırakıldı. Tek vergi paketinin içinde yok. Başlangıçta bu 1998'e kadar Türkiye bunu kaldıramaz deniliyordu. Kesin değil demişim, ama bir kaç aydır kamu da da esen hava odur ki konut fonunun dahi 1995 içinde başı veya sonunda kaldırılması söz konusu olacak gümrük birliğinde. Bu da doğrudur, yani

gümrük birliğine gittiğimiz zaman tüm vergilerinizi kaldıracaksınız ya da gitmeyeceksiniz. Ama şu anda siyasi kararı alınmış uygulamaya artık bir şey kalmadı. Şu fark giderici vergi teknik konusudur. Onun için de ortak konseyin karar alması gerekiyordu. Şu ana kadar da almış değil.

Başkanım son bir beş dakika içinde neden Türkiye'nin OGT'ye girmesi ve uyması zorunlu onuda size söyleyeyim. Bakınız şurası Türkiye. Asıl sorun buradadır. Dikkat edin, baştan söyledim, burası fevkalade önemli, çünkü siz topluluğa karşı gümrüklerinizi sıfırlarsınız ama üçüncü ülkelerden gelen mallara karşıda topluluğun şu son derece liberal ortak gümrük tarifesine uyum sağlamazsanız biraz önce topluluğun içinde olmuş gibi olur. Sistem detörmemal trafik olur. Türk ithalatçısı biliyor ki şimdi önüne koridor açıldı. Sıfırlandı gümrük koridoru. Ama üçüncü ülkelerin kendi tarifesi de x malında %50, Toyotaya karşı %50 oy buluyor. Japonya'dan gelen mallara eğer bir ithalatçı, burada ABD örneğini vermişim gene. Mal ABD'den gelmiş olsun. Türkiye'ye girmiş olsa 1 milyarlık bir otomobil 500 milyona girecek gümrük vergisi olarak. Ama Türk ithalatçısı bunu yapar mı? Ben olsam ben de yaparmıyım? Ne yapacağım ben? Ben biliyorum ki bir otomobil tarifesinde topluluğun gümrük tarifesi 7, OGT de. Biliyorum ki bir kere topluluğa girdikten sonra bir mal serbest dolaşım durumunda bulunur. Gümrük Birliği'ne giren ülkelere özgürce gider gelir. O halde ben 1 milyar liralık otomobili Fransa'dan, İtalya'dan bir tampon firması kuracağımve 1 milyarlık otomobili 70 milyona sokacağım. Ondan sonra bir nakliye ücreti ile Türkiye'ye sokacağım. Burada mani bir durum yok. Zaten onu Ankara'daki toplantıda da söyledim. Türkiye gümrük birliğine girerken sadece OGT uyum sağlamazsa ben hocalığı bırakıyorum. Ticarete başlıyorum. Vallahi malı götürürüm. Ben size söyleyeyim çok para kazanırım. Onun için sistem birazcık böyle. Şimdi bakın gelin Türkiye nasıl uyum sağlayacak bu OGT'ye. Sağlaması gerekirdi, uygulamada ne oldu, tabloyu da ortaya koyayım, sonunu da yavaş yavaş bağliayım. Bakın Türk gümrük tarifesi katma protokolün 17. maddesine göre uyacaktı. Gene 12 yıllık liste, 22 yıllık liste ayrımı yapılmış. 12 yıllık listeye göre TGT ile OGT arasındaki fark burada sıfırlanacak. Türkiye gümrüğünü sıfırlamayacak.

Burada ise Türk gümrük tarifesi ile ortak gümrük tarifesi arasındaki fark

diyelim ki % 50 olsun. Yani TGT diyelim 55, OGT 5. Aradaki diferans 50 puan. Ben bu 50 puanı yedire yedire 85'de sıfırlayacaktım. 12 yıllık listeye giren mallarda orda da öncelikle %20, %20, tamamı %40 olarak 22 yıllık listede ise biraz daha oranlar farklı ama sistem aynı. Diferans 50 puan ise önce %20 yani 40'a iniyor. Ondan sonra 1988'de 30 25'e, 1991'de 20 15'e iniyor. 1995'de de sıfırlanıyor. TGT=OGT olacaktı. 22 yıllık listeye giren mallarda 1995'te yani 1.1.1995'de tesadüfi bir tarih değil, katma protokolde yazılı tarih. Şimdi bakın uygulamada ne oldu? Uygulamada Türkiye çok uzun süre bu OGT'ye uyum yükümlülüğünü yerine getiremedi. Bu sistemden istifade eden, yararlanan ama yararlanan veya şu anlamda yararlanan, çıkar sağlayan bir takım kesim çok para götürdü sistemden. Topluluğa karşı gümrük indirimleri daha da hissedilir boyuta geldiğinde %30'lardan itibaren OGT'nin ilk uyumu 1989 da yapıldığı için bir kaç sene bayağı sorunlu dönem yaşandı. 1989'da ilk uyum %20 olarak yapıldı. Fark 40'a indi. 1991'de yapıldı, 30'a indi. 1993-94 bakın artık sıkıştı Türkiye, 1995'e yaklaşıyor. Bir an evvel şu OGT uyumunu yapayım, şu anda %20 kalmıştır. Bu da 1995'te yapılacak. Burada ise 30 kalmıştır. Bu da gene 1995'te yapılacak. Çünkü gümrük birliğine girerken mutlaka OGT'yi uygulamanız lazım.

Son tabloda da miktar kısıtlamalarını koyuyorum. Gümrüklerinizi kaldırdınız. Türkiye olarak her sektörde OGT'ye de uyum sağladınız. Fakat kotalarınız var. Tabi şimdi günümüzde çok fazla kalmadı, yok gibi ama sistem burada da ön görülmüş denmiş ki. Türkiye bir kere liberasyon konsolidasyonunu 1967 baz alınarak yapsın, ne demek liberasyon konsolidasyonu zaten Türkiye'nin ithalatının hemen hemen tamamına yakını liberasyon, iyi güzel de konsolide etmezseniz uluslararası taahhütte bulunmazsanız konsolidasyonu isterseniz o liberasyon listesinden çıkartıp kotaya tabi kılarırsınız. Ama eğer konsolide ederseniz o zaman demektir ki bir daha hiç bir zaman ben kota koymayacağım. Bunu sana taahhüt ediyorum. İşte bu konsolidasyon oranı bakın 1975'te uygulandı. 35-76'da, 40'a çıkacaktır. 67 yılı referans yılının ithalatı topluluktan gelen özel ithalat oranları 81'de bu 45'e çıkacaktı, çıkmadı. 86'da 60'a çıkacaktı, çıkmadı. 1991'de daha sonra tabii 1981'den sonra bu yükümlülükler devreye girdi. Ama şurada bir yüz var. Burada da bir soru işareti var. Mutlaka sormamız lazım. Hayret bir şey,

tüylerim diken diken oluyor, değerli doslarım, hazinenin toplulukla görüşmek için hazırlamış olduğu bir metin geçti elime. Orada deniyor ki; Türkiye %100 liberasyon konsolüdasyonu yani kendisine tanınmış %20'lik bir kısıtlama koyma imkanını da elinden teslim etmiş ve bunu vermiş. Niye vermiş, çünkü bunun yükümlülüklerini tam olarak yahu kardeşim kimse topluluk olarak senden %80'nin üstünde liberasyon konsolüdasyonu yükümlülüğü istemiyor, antlaşmanın katma protokolünün 24. maddesinde bu olay açıkça yazıyor. Şimdi biz maalesef Türkiye olarak %100 topluluğa taahhüt etmiş vaziyetteyiz. Adamlarda çok şaşırdı, ama memnun olmuş durumdalar, tabii. Son olarak da geçiyorum, miktar kısıtlamaları nasıl kaldırılacak. Liberasyon konsolüdasyonu bunda iki aşama var. Birinci aşamada ürün bazında katma protokolün yürürlüğe girmesinden önce 1969-1970-1971 yıllarında bir kotaya tabi ithalatın miktarını yazmışlar. Ondandır sonra ikinci aşamada belirlenen kotalar belli oranlarda bakın her yıl arttırılacak. Başlangıçta yumuşak arttırmalar 10-10-10 gidiyor, 1986'dan sonra %20-20-20 gidiyor ve 1995'te de kotalarda tamamen kaldırılacaktı. İşte bu şekilde toplulukla Türkiye arasında malların serbest dolaşımı gerçekleşecekti ki bu entegrasyona gitmek için en önemli aşamayı ekonomik entegrasyon oluşturacaktı.

Bu ekonomik entegrasyonla sözlerimi bağlıyorum. Sayın başkan biraz uzattım ama, tablolar beni uzun konuşmaya, galiba bir 5 dakika aşmaya itti. Ekonomik entegrasyon ve gümrük birliği hiç yanılmayalım, sadece ve sadece araçtır, amaç değildir. Amaç Türkiye'nin siyasi tercihini kullanarak topluluğa yapmış olduğu tam üyelik başvurusuna olumlu yanıt alınmaktır. Şu aşamada gerek kamu kesiminde gerek Türk kamuoyunda esen hava odur ki gümrük birliği bu siyasi entegrasyon hedefine yani asıl amaca yardım edecek bir araç olarak kabul edilsin ve başarılı olsun. O bakımdan gümrük birliğini de Türkiye'nin tek amacı olarak şu anda görmeyelim. Siyasi amaca yakınmıyız, hayır. Açıkça söyleyelim. Şimdi eğri oturalım, doğru konuşalım. Siyasi amaca henüz Türkiye yakın değil, yani Türkiye'nin tam üyelik başvurusuna olumlu yanıt günümüzde alınmış değildir. Ama esen hava odur ki, bu olgu, gümrük birliği olgusu bir takım sorunları da beraberinde getirecektir. Sektör bazında şimdi ilacı konuşacak değerli konuşmacılar. Ben size sadece fotoğrafı çizdim. Ama en azından

Türkiye'nin siyasi kararlılığını bu aracı kullanarak belki gerçekleştirme yolundaki ciddiyetini ortaya koyduğu vurgulanmak isteniyor Türkiye'ye bu amaçla, aracın yarın ne getireceğini ise şu andan kestirebilmek güç. Günümüzde malesef tam üyelik oyununda bir siyasi niyet boşluğu var. Avrupa kanadında. Ve Avrupa genişleme yolunda 4 ülke girdi. Hemen arkasından 2 ülke daha tam üyelik için baş vurdu. 1 Nisan şakası yaparak Macaristan başvurdu Tam üyelik için. 11 Nisan'da da, yani bir ay evvel de Polonya başvurdu, onlara karşı bir sempatiyle olay gözlemleniyor. Ama Türkiye'nin tam üyelik başvurusuna şu aşamada ise maalesef böyle bir sıcak bakış yok. Bunun da çeşitli sorunları var. Ama en önemli nokta şu aşamadaki siyasi niyet boşluğu.

İşte sayın başkan yaklaşık 4 ayda üniversitede ders olarak verdiğim gümrük birliğini yarım saate ancak bu şekilde sığdırabildim. Hoş görüyle beni dinlediğiniz için hepinize şükranlarımı arz ediyorum. Teşekkür ededirim, efendim.

Ecz. Zafer KAPLAN

Sayın Hocamız Haluk Günuğur'a teşekkür ediyorum. Çok temel bilgilerle olayın çerçevesini çizdiler. Zannediyorum yeteri kadar anlaşıldı. Ancak anlaşılmayan şeyler varsa II. turda soru sorarak açıklama imkanımız da var. Kendilerine teşekkür ediyorum.

İkinci olarak sözü Sayın Aslan Başer Kafaoğlu'na veriyorum. Buyurun hocam.

Aslan Başer KAFAOĞLU

Teşekkür ederim. Şimdi sanılıyor ki Avrupa Topluluğu dünyada ekonomide dış ticarete demek isterim, liberalizasyon için meydana konmuş bir araçtır. Hayır, Avrupa Topluluğu Avrupa'yı korumak için, Avrupayı dış ticarete daha avantajlı ülkelere korumak için kurulmuştur. Bunu anlamak için İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna gitmek lazım. İkinci Dünya Savaşının içinde İngiltere başbakanı Churchill'le Amerika Devlet Başkan Rouswelt bir "Prince of War" adlı bir ingiliz zırhlısında atlantik ortasında beraber oldular ve dünyanın orda geleceğini konuştular. Dünyanın geleceğini şu bakımdan

konuştular. Dünyada İngiliz topluluğundaki halklar İngiltere imparatorluğunun tasviyesini arzu ediyordu ve bunu Amerika bunlara kefaletle bildiriyordu. Ben İngiltere imparatorluğunu tasviye ettireceğim diye. Fakat İngiltere hükümetinin ve Amerikan hükümetinin bunu bir deklarasyonla belirlemesi lazımdı. Savaşın sonra bir vesayet döneminden geçerek bağımsızlığa ulaşacak ülkeler hariç, dünyada koloni sömürge kalmayacak diye. Bu ilan edilirken o vakit İngiltere tüm dünya ticaretine ortak. Çünkü 1929 bunalımından sonra bazı ülkeler, az gelişmiş ülkeler ve gelişmiş ülkeler kendi ekonomilerini korumak için genel kuraldan ayrılarak kambiyo ve gümrük kurallarıyla ekonomilerini korudular. Bunların başında belki siz bilmezsiniz. Almanya gelir. Almanya'da şaht 35 türlü kur uygulandı. Zayıf devlete yüksek kur, büyük kuvvetli devlete aşağı kur, yani devletlere göre kur. Bir para tarifesi uygulayarak Alman Dış Ticaret politikasını en iyi şekilde yürüttü ve Almanya'yı en sağlam devlet haline getirdi. Bundan önce de her sanayileşen ülke aslında kendisini korumayla kendinden önce sanayileşmiş ülkelerle koruyarak kalkınmıştır. Mesela koruma politikası olmasa İngiltere karşısında ABD sanayii yükselemezdi. Alman'ya sanayide yükselemezdi ve koruma politikası olmasa İngiliz ve Amerikan karşısında Fransız sanayii yükselemezdi. İşte Churchill bu endişeyi dile getirdi. Kalkınacak ülkeler kalkındığı kadar kalkındı. Ama bundan sonrakiler kalkınmak için böyle şeyler koyarlarsa kambiyo ve hudut gümrük engelleri koyarsa dünya ticareti genişlemez ve şimdi çok kullanılıyor, tüketicin korunmuş olmaz. Tüketici korunması aslında iktisat politikalarında hiç yeri olmayan fakat liberaller tarafından işte gümrük şeyi aşağı olursa tüketici korunmuş olur diyerek müdafaa edilecek şeyi o zaman yeni bir dünya düzeninin ekonomi de nasıl olacağına dair o atlantik beyannamesine de bir kayıt kondu. Yani ikinci dünya savaşı biter bitmez GAT'ın biraz şeyle fakat parafonu antlaşmasını (Britonin antlaşmasını) hemen biter bitmez yürürlüğe girmesinin bir nedeni vardır. Savaş içinde bunların hazırlıkları yapılmıştır ve dünyada ticaret serbestisi adıyla bir serbesti kurulacağı bu atlantik beyannamesinde bütün ülkelerin kayıtsız şartsız kendi hükümetlerine kavuşacağı müjdesiyle beraber herkese verildiği bir beyanname. Atlantik beyannamesi ki sonra Sanfransisko'da ABD haklar bildirisi olarak 1946'da tekrarlanmıştır, hatta

Atlantik Beyannamesi insanların kendi hükümetlerine kavuşmasında çok önemli bir adımdır. Bu adımın son şeyi de işte biliyorsunuz Afrika, Güney Afrika'da kendi halkının hükümetinin kurulmasıyla sona ermiştir. Aslında o bundan önceki uygulama atlantik bildirimine aykırıydı. İki kişiye dünyanın savaştan sonraki dış ilişkilerinin nasıl olacağına dair bir rapor hazırlatıldı. Birisi meşhur Kenz , diğeri de Will Bryner diye bir Amerikan ekonomist. Bunlardan Kenz'inki kabul olmadı. Şimdiki sistem kabul oldu. Bu sistem nedir? Bu sistem iki türlü korumayı engelleyen sistemdir. Nedir bu korumayı engelleyen iki sistem? Birincisi Parafonu antlaşması, para fonu antlaşmasının 4. maddesi ayrımcı kur para tarifesi uygulamasını yasaklar, sonra daha geniş bir çalışmayla ilk önce havana şartları ilkelerini belirler. Sonra GAT kuruldu. Genel tarife antlaşması, bununla da ülkelerin birbirine maksat güdülmüştür. GAT çok geniş bir antlaşmadır ve hala müzakere olunur ve bunlar II. Dünya savaşından sonra hemen yürürlüğe kondu. Hatta Retomurt antlaşmasının tarihi Japonyanın silah bırakış tarihinden daha eskidir. Almanya ile savaş bittiğinde Retomwurts antlaşması yapılmış. Number ten Ox denen bir konferensta esasları kabul edildikten sonra gene Amerika'da bir şehirdir ve orda 1945'de şimdiki bizim IMF çalışmaya başlamıştır. Ona uygun ilk develüasyonu biz 7 Eylül 1946 tarihinde yaptık. Dahası 280 kuruşa çıkararak. Yalnız burada adaletin içinde bir adaletsizlik vardı. Neydi? Şuydu, onu isterseniz sonra anlatayım, ama belirtiyim tarım bundan hariç deniyordu. Her ülke tarım da yani her ülke tarımda dış ticarete istediği iç sübvansiyon politikalarını dışarıya uygulayabilir. İhracat politikalarını uygulayabilir deniliyordu ki bu Amerikan ekonomik politikasının tarımda ve şimdi ortak pazarda Avrupa ortak pazarının tarım politikasının esaslarını yapan bir temeldir. Yani hocanın söylediği gibi endüstride birbirlerini yerler, saç saça, başbaşa, tarımda herkes serbest. Tabii tarımda herkes serbestin bir manası var. Hammadde ihraç eden ülkelerin bu aleyhine, yeni serbestliği derken Atlantik Beyannamesi derken, eşitlik derken, herkese özgürlük derken şak diye burada kazığını ortaya koyuyor. Yani siz Amerika'ya istediğiniz gibi tütün ihraç edemezsiniz. Amerikan hükümetinin tütün harmanına ait aldığı kararlara göre süt mamüllerini Avrupaya, istediği gibi Amerika ihraç edemez. Amerika'ya da Avrupalılar istediği gibi et ihraç

edemez. Bir küçük bir şeyde yapmışlar. Tekstilde tarım demişler. O zaman tabii sentetikler o kadar çok değil, ipek, yün pamuk da olduğu için ham-madesinde o işte bizim tekstildeki kotalar, motalar hikayesi de ordan geliyor. Sonra böyle bir dünya düzeni kurulduğunda Avrupa kendini haksızlığa uğramış olarak gördü. Çünkü o zaman Avrupa bu değildi, böyle değildi. 1954'de Sovyetler bütün Avrupa'nın ürettiği mal, SSCB ürettiği malların yarısı kadardı. Avrupalılar eski kültürlerinden dolayı Amerika'nın yöneti-minde elde ettikleri saygıdeğer durumdan yararlanarak GAT'a bir istisna olarak Birleşmiş Milletler kararı alınarak Roma Antlaşması imzalamışlardır. GAT bir istisnadır, aslında Avrupa Topluluğu antlaşması, çünkü niye ben diyor, kendi içinde kendie ait bir tarife kullanacağım, dışarıya karşıda tek tarife kullanacağı, aslında GAT'ın genel ilkelerine aykırı bir şeydir ve Avrupa sanayiini korumak için yapılmıştır. Yoksa Avrupa içinde serbestleşme için yapılmış değildir. Fakat sonradan Avrupa bu dış ticaret avantajı ile başka avantajla ileriye gidince ikinci cephesi daha ağır basmaya başlamıştır. Şimdi %7'den falan bahsediyor. Hoca, 1956'larda Amerikalılara, Japonlara falan %7 uygulanmıyor. Japonya'dan sonra bu gerekçenin içine girdi. Biz dediler, bu durumda Japon, Rus, Alman ve Amerikan mallarını rekabet edebilme için batı uygarlığının temeli olan gerçekten budur. Yahut Avrupa uygarlığının yaşaması için böyle bir korumaya ihtiyacımız var dediler ve bunu Roma Antlaşması kabul ettiler. Yani ortak pazar antlaşması herkesin, bazılarının bilmeyenlerin paydıkları gibi bir serbestlik antlaşması değildir. Bir koruma antlaşmasıdır. Tıpkı yeni yapılan NAFTA'nın öyle bir antlaşma olduğu gibi. Avrupa topluluğu karşısında Amerika ona eşdeğer güçte hatta ondan nüfus olarak daha fazla bir NAFTA Kuzey Amerika Feriterity Antlaşması yaptı Bu yakınlarda o da Avrupa topluluğuna benzer bir şey kabul etti. Peki Türkiye ne oluyor. Türk ortak pazar o altı ülke işte üç Benelüks ülkesi üçü de işte Fransa, Almanya, İtalya, İngiltere yok bakın İngiltere ayrı bir hesaptaydı. Kendi de onun yollarıyla beraber EFTA diye bir şey kurdu. Bu şimdi ortak pazarın arkasında koşan İsveç falan onlarda o EFTA'ya girdiler. O daha yararlı olur zannederek, herkesin bir hesabı var. Türkiye ne oldu. Türkiye'de 1956 Roma Antlaşması hemen akabinde değilse bile 1959'larda bizim Maliye Bakanlığı'ndan ilk yazılar yazılmaya başlan-

mıştır. O zaman bu işlerin hepsine Maliye Bakanlığı bakardı. İşte 1963'te de bizim o zaman 27 Mayıs'da askeri yönetimden sivil yönetime geçmemize de bir ödül olarak kaç temmuzdu, 21 Temmuz...

- Başvuru mu?

- Yok, kabul ediliş.

- 12 Eylül 1963'te imza, 1 Aralık 1964 Ankara Antlaşması yürürlüğe girişi

- O işte düdükler falan çalınarak belki yaşlarınız elverişli değildir, büyük bir bayram havasında ortak pazara girildi. Ne olarak girişildi. Aday üye olarak girildi. İşte o teknik terimler ile kafınızı karıştırmayın. Dediler ki bize Türkiye olarak öyle kolay kolay giremezsiniz. Doğru dedik biz de o müzakerelerde bizim de şeyimiz oldu ve dediler ki o 12 senelik 22 senelik listeler falan yapıldı. Şimdi biz ortak pazarın şemsiyesi altına girmek istiyoruz. Bir şey daha var. Bir önemli nedenimiz daha var. 1963'te bu yoktu. 1963'ten sonra Türkiye'den o tarafa çok işçi gitti. O işçilerin çeşitli, serbest dolaşımı bakımından Avrupalıların kendi aralarında geçerli olan mevzuatları tabi uygulanmıyor.

Bu bilhassa Türkiye'ye işçi bakımından çok şey yapacak. Bence ortak pazarın en önemli faydası Türkiye'ye serbest insan dolaşımının kurallaşması olacaktır. Fakat demin hocamın da söylediği gibi onlar da pek yanaşmıyorlar. Bizim verdiğimiz yoldu, ufak tefek fireleri bahane ederek , şimdi bu tabi bu değil konumuz. Türkiye girsin mi? Girmesin mi? Nasıl girer falan ilaç sanayii üstünde ne şey yapar. İlaç sanayii içinde Türkiye Gümrük Birliği'ne girerken %15'lik bir şey yapabilir. Onun içine ilacı koydurabilir. Türkiye'ye bu %15 pazarlık payı daima vardır. Benim korkum şudur; Avrupa Topluluğu'nda pazarlık her şeyde mümkündür. Her ülke kendine bir şeyler koparır, şimdi mesela İngiltere'nin kopardığını kimse koparmamıştır. Çıkarım ha diye mi korkuyorlar? Ne yapıyorlar? Fakat biz kraldan çok kralcı bir ülke olduğumuz için, batık batıcı bir ülke olduğumuz için biz hatta bazı ortak pazar ülkelerinin birbirine tanımadığı şeyleri biz tanıımız şimdi. Mesela dövizli mevduat. Dövizli mevduat Maastricht Antlaşmasına göre ancak bazı tarihlerde birbirlerine tanıyacakları haktır. Maşallah biz tanıyoruz. Halbuki enflasyonları farklı, ülkeler arasında bunların olmaması lazım.

Türkiye'nin felaketini getiren bir şeydir döviz mevzuatı. Son krizlerde çok önemli payı olan felaket bir uygulamadır. Bunun gibi bakarsanız biz demin hocanın da söylediği gibi biz bitirdik bile diyen bazı liberasyon otoliberasyon şeylerini yaparlar. Biz yiğitliği çok severiz. Benim korkum ondandır. Fakat ben ilaç sanayinde sadece aktif maddenin gümrüğünün indirilmesi şeklinden ilacın Avrupa ilaç sanayiinde Türkiye'nin zarar göreceğini sanmıyorum. Siz ilaçları benden iyi bilirsiniz. Kendisinden çok reklamı yani ambalaj maliyeti çok olan bir şeydir. Daha iyi ambalaj yapma bilmem ne şeyleriyle alma yani iyi kötü işte kem gözde ama gözlü. İlaç sanayimizin de büyük şey göreceğini ben sanıyorum. Bir de ikinci nokta şartları eşitlenen pazarlar da fiyatlar da eşitlenir. Ne demektir? Bir Alman bir ilacı kaç a alırsa biz de ona alırsız gibi bir şey doğar. Halbuki felaket orda olur. Yani herşeyin fiyatı yükselir, ticarete hayır bazı şeylerin fiyatı yükselmez. Yükselmemesi gerekir. Kafa sağlığı bakımından kitabın, ruh sağlığı bakımından müziğin fiyatının hepsi aynı olmalı. insanın bedeninin bütün sağlığı bakımında da ilaç ticari fiyat hareketlerine sahip olmamalı. Biz bakın Türkiye'de olayları hele iktisadi olaylar çok yanlış görülüyor. Örneğin şurda hocamız bu gümrük indirimlerini anlattı, tablo olarak gösterdi. Şimdi bazıları dolar kafi derecede düşürülmedi diyorlar. Düşürülemezdi. Hem gümrüğü , hem doları aynı şeylere indirirseniz o vakit Türkiye'de ithal malları yaşanılmaz düzeye çıkartır. Hatta şimdi hem doları yükselteceksiniz, hem gümrüğü indireceksiniz. Yani bizde iktisatçılar yani hocalar af buyursun beni malesef tek tek bakarlar, fiyat, gümrük, kur bunların birbiriyle ilişkisi olduğunda

- Vallahi ben iktisatçı değilim

Aslan Başer KAFAOĞLU

Siz iktisatçı değilsiniz, siyasetçisiniz. Siyaset ilmi yapıyorsunuz. Mesela bir şey söyleyeyim. Hayat pahalı, indeksleri daha az yükselmiş. Daha az yükselir tabii dedim. Mehmet Bey'e niye. Dış ticaret açığı daha fazla dedim. Hoca ne ilgisi var dış ticaret açığıyla fiyat endeksinin. Var evladım dedim, bak dış ticaret açığı fazla olursa sen daha fazla mal getirmişsin demektir. Bir seneye göre daha çok mal getirmişsin demektir ve para mal dengesinin mal lehine değişmesi lazım gelirdi. Bak ne ilgisi varmış. Fakat bizde dolara ayrı bakar-

lar, hani Lenin'in Rusya'ya geldiği koşullu vagon gibi mühürlü, vagon gibi burda var. Burda kur var, gümrük politikası var. Burda vergi var, hayır burda hepsi birbirine bağlı. Benim korkum biz yiğitliği çok sevdiğimiz için ve almadan vermeye de alışkın olduğumuz için her şeye onlardan da ileriye gidip eldeki çarık çürük sanayimizin de gitmesi , çürük mürük, ama bizim iyi olsun ben ondan korkarım ve şunu tavsiye ederim. İşçilerin serbest dolaşımı ödülünü almadan hiç bir ödün vermem Ben Türk hükümeti olsam, şimdi tıpkı Kıbrıs meselesindeki peşin alma veresiye vaat şeyi gibi, kardeşim ben burda asıl şey için duruyorum. İşçi göçünün, işçi dolaşımının serbest olması için duruyorum. Türk işçisi, İtalyan işçisi gibi. Fransız işçisi gibi rahat serbest kayıtsız dolaşması hakkını bana tanımadan ben ortak pazarın hiç bir şeyine imza atmam derim. Ama şunu da söyleyeyim, onların da pek niyetleri yok. Çünkü onlar bize başka bir insan olarak bakıyorlar. Aynı bir siyasi kültürün insanı olarak görüyorlar. Yani sürgün karnamesi olan bir ülkeyi kendi evinin içine almaz. Mesela bir barın sahibi, bir bar fedaisini kendini koruyanı sever. Ama kardeşini verir misin desen, vermez. O bar fedaisine o da seni evine almaz. Sana bazı şeyler yapsa bile o bir aile. Rahmetli Turan Güneş'e Kenan Evren soruyor. Niye almıyorlar bizi diyor. Adamlar kulüp kurmuş, briç oynayalım diyor. Sen gidiyorsun kılıç çeksek olmaz mı? diyorsun. Olmaz diyor tabii . Ortak pazara girişimimiz de asıl nedeni buna bağlı. Teşekkür ederim.

Ecz. Zafer KAPLAN

Sayın Aslan Başer Kafaoğlu'na teşekkür ediyorum. Gümrük Birliği'nin işte Avrupa Birliği'nin siyasi anlamda felsefi ve temel ilkelerini bize anlattı. Şimdi üçüncü olarak sözü Şükran Ketenci hanımefendiye veriyorum, buyrun.

Şükran KETENCİ

Daha çok kendi mesleğimiz ve kendi yaşamsal sorunlarınız bakımından yakın tarihteki bir olayın size getireceği sonuçları öğrenmek üzere burdasınız. Ama dikkat ederseniz buraya bu anlamda, bu gündemle gelen konuşmacılar ben daha da fazla kaçacağım. Bu konudan kaçarak daha geneldeki konular üzerinde söz söyleyecekler. Bunun nedeni sizin soru-

larınızı yanıtlamak istememek değil, aslında sizin sorunlarınıza yanıt vermekten konunun henüz çok uzak olması. Oysa tarih olarak çok yaklaşıyor. Şöyle söyleyeyim Bir ay önce burada Avrupa işçi sendikası konfederasyonunun öncülüğü ile Avrupa siyasetçilerinin, Türk siyasetçilerinin sendikal hareketlerinin ve ekonomistlerinin bir toplantısı oldu. Türkiye Avrupa ilişkileri ve detaylarla konular tartışıldı. Çeşitli başlıklar altında. O toplantıyı başından sonuna kadar izledikten sonra benim vardığım ve gördüğüm izlenim şu oldu. Batılı sözcüler bu güne kadar yapılmış ve bugüne kadar gelinen noktalar açısından Türkiye'nin durumunu teknik bilgi olarak bizimkilerden çok daha iyi bilerek yapılmış olanalar içinde ama şunlar şunlar oldu diye detaylarla anlaşmalarla söz edebiliyorlar. Bizim resmi temsilcilirimiz yazık ki hükümet de dahil buna uzmanlarda dahil konunun tamamen bilgi anlamının dışında bizde devamlı bir değişim var ve uzmanlaşma yok bu alanda. Dışında derken platonik bir Avrupa Birliği'nin içinde olma Türkiye'nin özlemi içinde ve işte hocamızın da biraz önce vurguladığı korkarım ki işte kahramanlık yapacağız dediği yaklaşım içinde. Biz Avrupa'nın bir üyesi olmak istiyoruz ve bunun için bize düşen herşeyi yapacağız jesti ile gümrük birliği anlamında da kapıları böyle açmışlar yani biz bu işe varız demişler, taahhüt altına girmişler. 1995'i takvim olarak konmuş ve 95 geliyor, ama 95'te ne olacağını bilen yok Avrupalı bilmiyor. Çünkü ben vereceğim hazırım diyen Türkiye genel olarak kapıları açıyor. Genel bir kuralla bir çıkış yapıyor. Ayrıca kendi koşulları bakımından kapıları açıyorum ama jesti yaparken şu şu nedenlerle şu şu koşullarım var dememiş şu ana kadar. Türkiye'nin götürdüğü bir şey yok Avrupa'ya. Benim bildiğim en azından o toplantılarda da yansımada. Türkiye'nin götürdüğü bir şey var mı? Bilmiyorum. Hocalarım biliyorlarsa ek birşey. Türkiye'den gelmiş bir uygulamaya yönelik proje yok. Proje olmayınca genelde Batı işte Türkiye kapıları açıyor, jest yapıyor. Öyleyse madem taahhüt etti yapsın diye bakıyor olaya. Ama ondan sonrasına ilişkin ki Avrupa Birliği'ne doğru giden tabloda gördüğümüz diğer haklar ki bizim çıkarlarımız açısından söz konusu olan hakların hiç biri için kaydedilmiş hiç bir aşama yok. Şimdi çok trajik olan bir şeyi daha vurgulamak istiyorum. Bakınız bizim çıkarlarımız açısından Avrupa Birliği herhalde en azından sanayii dediğimiz zaman

öncelikle tekstilden başlayarak tarım ürünlerinde bir şey kazanabilmek, çünkü Türkiye'nin avantajları o alanda. Ama orada söz konusu değil. Türkiye'nin dezavantajlı olduğu alanda Türkiye ben jest yapacağım diyor. ondan sonrasında siyasi alanda hiç bir adım söz konusu değil. Serbest dolaşım falan onlar tartışılmıyor dahi. Bir yurt dışında çalışan Avrupa'da yaşayan işçilerimiz açısından Avrupa'nın kendi iç anlaşmaları gereği onların bugün geldiği noktalar gereği kazanılmış hak olması gereken konular bile yargı ilerde uygulama geride. Yine bizimkiler bilmiyor ama Avrupalılar bizimkilerden daha iyi izliyorlar. İşte onlar bir kuş davası diyor. Bir şey davası diyorlar. Avrupa içinde değişik ülkelerde yaşayan işçilerimizin bırakınız serbest dolaşımı asgari çalışmayla ilgili bir takım kendi yargıları hukukları bakımından uygulamaları gereken kuralları yargı kararlarının düzeyine gelebilme mücadelesi Türkiye tarafından verilemiyor. Yani siyasi arenada bunun hiç mücadelesi verilemiyor. Böyle bir boşluk süreci yaşanıyor. Bu arada başka önemli şeyler oluyor. Yani bu tablo klasik avrupa birliği ile ilgili tabloda değişen bir şeyler var son yılların konjektüründe, bana göre bir de olaya bu boyutuyla bakmamız ve bu yönünü görmemiz gerekiyor. Türkiye'de bugün içinde yaşadığımız sıcak bir kriz var. Bir süre sonra biz de herhalde krizden önce krizden sonra diye konuşmaya başlayacağız. Bu krizin bizim yaşamımızda getirdiği ve giderek boyutlanacak sonuçlar var. Yaşam biçimimizi , ilişkilerimizi değiştirecek sonuçları var. Biz Avrupa krizini çok uzaktan izledik. Sanki bize yansımayacak ve bizi ilgilendirmeyecek gibi baktık olaya. Oysa bir iki yıl öncesinde daha sıcak boyutlarda ve dünya düzeyinde bir kriz yaşandı. Para krizi anlamında söz ediliyor oysa ama ekonomik sonuçları da oldu onun. O para krizi döneminde falan geçmiş olayların sonuçlarını şimdi şöyle kulaktan duyuyoruz. Çünkü onlar bir takım konuları aktarırken ve anlatırken krizden önce krizden sonra diye aktarıyorlar. Örneğin çok komik bir şey söyleyeceğim size; kadın hakları, kadın sorunları tartışılıyordu, Avrupa sendikal hareketinin sözcüleri, her bir konuşmacı krizden önce şöyle şöyle gelişmeler kaydetmiştik ama krizden sonra şöyle şöyle gerilemeler söz konusu diyorlar. Krizden sonra örneğin Avrupa'da kadınlar eve dönsün sloganı yaygınlaşmış ve güç kazanmış, işsizlik sorunu çözüm arayışları içinde yani bu krizden önce, krizden sonranın

kadına bu kadar yansımış katı bir tablosu oluyorsa Avrupa Birliği'ne yansımış tablosu ne oldu. Avrupa Tablosunda aslında hocanın çizdiği biraz önceki şemanın uygulamasında aslında pek çok noktada duraklamalar, gerilemeler ve yeni süreçler, yeni süreler isteme talepleri oldu. Avrupa para birliğine gidiş olayı da dahil. Ülkelerin korumacılık önlemlerinde büyük artış yeniden kapanmalar, yeniden korumacılık yaşandı. Bu Avrupa içi ilişkilerde Avrupa içi ilişkiler derken Türkiye gibi Avrupa ile ilişkileri daha henüz aday üye olanlarla ilişkilere bakış açısında çok büyük değişiklikler oldu. Onun yine görmediğimiz başka çok önemli bir nedeni var. Avrupa Birliği aslında bir koruma birliği . Gerçekten ciddi anlamda, aynı standartlarda olan tek tek dünya ekonomisinde belli bir yeri alamayacaklarını düşünen yakın kültür ve yakın gelir düzeyindeki ülkelerin güç ittifakı Avrupa birliği. Avrupa birliğinin ve kültür itifakı ve siyasi ittifakı, bu ittifaktaki ülkeler ve bu ittifaktaki dünya düzeyindeki yerinde çok önemli değişimler oldu. Kriz çok ciddi olarak ilk dönemlerde Avrupayı , Amerika'yı ve Japonya'yı benzer biçimlerde sarstı. Hatta Amerikan ekonomisinin ve parasının daha fazla sarsılacağı ve sarsıldığının belirtileri vardı kendi koşulları içinde. Amerika bunun üzerine kendi ittifakını Avrupa Birliği , Japonya ve diğer ülkelere karşı kendi ittifakını Amerika içi ittifakını yeniden ve yeni koşullarda oluşturduğu şimdi bu bizi çok ilgilendirmiyor gibi görünüyor, oysa bizim AET ilişkilerindeki yerimizin ne olacağını da çok önemli değişiklik yaratan bir olay. Çünkü Amerika ittifakında Amerika'nın gelişmiş ABD'nin gelişmiş ekonomisiyle Amerika'nın geri ekonomilerinin birleşerek ABD'nin dünya düzeyindeki rekabette kendi pazarında güçlenmesi aracı beslenme aracı oldu. Bizim görmediğimiz boyutta Avrupa'nın özellikle halk kitleleri, işçileri açısından ve sosyal politikalar izleyen siyasal partiler açısından ABD'deki ittifak, ekonomik olarak ittifak Avrupa ittifakının biçimini değiştiren ve sarsan bir ittifak oldu. Şunu söyleyeyim, ucuz işçilik Amerika içindeki ittifakı ekonomik ittifak içinde sermayenin sendikal haklardan kaçışı, güneye inmesi, güneyi çok verimli bir pazar olarak kullanabilmesi ve kendisinin rekabet ekonomisini Avrupa karşısında çok iyi güçlendirebilmesi, parasını yeniden çok güçlendirebilmesi ve Avrupa karşısında Amerika'nın çok büyük bir ivme kazanmış olması, ekonomik ittifak içinde

güç kazanmış olması Avrupa siyasetçisini ve Avrupa birliğinde, Avrupanın da kendi gücünü artırabilmesi için kendi alanlarında sömürü alanlarını yaratması eğilimini artırdı. Bu yüzden Avrupa siyasetçisinin, Türkiye'ye, AT'nin sonradan aday ülkeler, özellikle doğu blokunun parçalanmasından sonra ortaya çıkan ülkeler ve ortadoğuya yakın ilişki içindeki ülkelere bakış açısı değişti. Yani kendisiyle sosyal, kültürel ve ekonomik standartları çok farklı olan ülkelerle içli dışlı ilişki, ama bu ilişki ortaklık değil, pazar ilişkisi. Sömürü ilişkisi eğilimi arttı. Şimdi siyasetçinin Amerika'nın ekonomik ittifakını örnek almama eğilimi ve böylece Türkiye'yi de değişik nedenlerle kolay dışlayıp, ama ilişkiler içinde çok daha yoğun bir ilişkiye girmek ama sömürü ilişkisi içinde Türkiye ortak pazar ve Avrupa ilişkisi içinde. Ne olacak ilişkisinin sistemi. Bu gün çok daha güçlü olarak var. Yani Türkiye'nin ben tek taraflı şu özverilerde bulunuyorum, karşılığında da ortaklığa yaklaşıyorum. Aslında politik olarak tersine bir gelişme süreci yaşıyor. Yani Türkiye bir yerde boşu boşuna ciddi bedeller ödeyip karşılığını alamamak gibi riskle karşı karşıya. Böyle bir siyasi gelişim, böyle bir ekonomik gelişim var. Bu konjektür ekonomi gelişimi görmek gerekir. Şimdi burda garip bir tablo oluyor. Avrupa sendikacılık hareketi gelip Türkiye'ye, Türkiye'nin Avrupa ilişkilerinde yerinin ne olacağı, ne olmalıyı kendisinin belirlemesi anlamında bir toplantıyı düzenledi. Neden Avrupa sendikacılık hareketi? Türkiye'yi kurtarmak ya da işçi sınıfıyla dayanışma içinde olmakta aşırı bir hümanist eğilimiyle bunu yapmıyor. Amerika'daki gibi bir sömürü ilişkisine dayalı Avrupa birliği ve Avrupa ülkeleri arasında Avrupa sömürecek, sömürü boyutu arttıkça avrupada ki sosyal devlet, Avrupadaki işçiler, çalışanlar açısından eşitsizlik ve standartların geriye kayması olayı yaşanıyor. Çünkü artık ekonomi makro düzeydedir ve paylaşım çok uluslu şirket mekanizması tarafından oluşturulur. Para büyük finans eline geçmiştir. Bu sefer geri kalmış ekonomiler ve geri kalmış standartlarla iç içe olan bir ilişkide ülkeler arası sömürü düzeni ne kadar artarsa ülke için sömürü düzeni de o kadar oransal olarak aynı boyutta değil ama, kendi içinde artmaya devam ediyor ve kendi standartlarını koruyamıyor. Çünkü Avrupada yaşanan olay Amerika'da da yaşanıyor, Amerika'da sendikalaşma hızla düşüyor, ülke standardı hızla düşüyor, işsizlik hızla düşüyor. Ama

Amerikan ekonomisi son iki yıldır bu düşüöşlere karşılık ivme kazanıyor. Çünkü aşğıdaki sömürme mekanizması onu güçlendiriyor. İlişki biçiminde değışim var. Avrupa birliğinde de aynı standartlarda ölkeler ittifakı yerine bu rekabette güçlü olabilmek için çevresinde daha çok ve daha kolay sömüreceğı ölkeler sayısını artırma eğilimi artıyor ve o yüzden de Türkiye bakış açısından gerçekten ortaklık şansını Türkiye'nin azaldığı politik bir süreç yaşıyoruz. Ama Türkiye bunu ya algılamazlıktan ya da görmemezlikten geliyor. Buna karşılık Türkiye ortaklığın sadece Türkiye açısından çok yıkıcı olan bedellerini tek taraflı bir donkişotluk , özveriyle kendi için sonuçlarını da doğru dürüst hazırlamadan ve tartışmadan vermeye hazır gibi görünüyor. Şimdi burda çok ciddi, Türkiye'nin çıkarları açısından ve Türkiye insanının, toplumun her kesiminin çıkarları açısından sermayesinin de çıkarları açısından vurdum duymazlık söz konusu. Kendi koşullarını hazırlamadan özveride bulunuyorum. Maalesef işveren cephesinde de böyle ciddi bir hazırlık görmüyoruz. Son zamanlarda kaygılar görüyorum, bir taraftan istenirken gümrük birliği diğer yandan kendi alanlarına yönelik korumacılık istemleri var. Ama sadece kendi alanlarına yönelik korumacılık istemleri var. Genelde bir strateji, bir politika belirlenmiş değil. Nasıl yaklaşılacağı belirlenmiş değil. Çünkü bir açmaz da var. Türkiye'nin ilişkilerinde bundan sonraki ilişkilerinde her anlamdaki ilişkilerinde Avrupayla çok yoğun bir iç içelik bir olgu olarak görülüyor. Avrupa içinde bu geçerli, onlar da bunu vazgeçilmez olarak görüyorlar. Fakat bu ilişki nasıl bir ilişki olacak bu ilişki pazar ilişkisi mi? Ortaklık ilişkisine mi doğru gidiyor ki, altının çizilmesi gereken olay bu, ilişki giderek pazar ilişkisine doğru ve giderek Türkiye aleyhine doğru gidiyor. Çünkü Türkiye kendi şanslarının hiç birini kullanamıyor. Ben hocama katılıyorum ve şu kanıdayım. Türkiye gümrükle ilgili taahhütlerini, kendi önerilerini yerine getirirken en azından buralarda kendinin çıkarları açısından gerekli olan bütün önlemleri için çok iyi hazırlanması gerekiyor, olması gereken tezleri yok, bu birincisi. İkincisi Türkiye öz veride bulunurken Avrupa birliğinde bugün gelinek noktalar açısından talep edebileceğı siyasal ve sosyal haklar var. Ama kullanılmıyor. Özellikle yurtdışında yaşayan işçiler için aslında birliğin koşulları içinde hukuken kazanılmış haklar var. Avrupa sendikacılık hareketinin bilimsel toplantılar-

da görüp sizin böyle böyle haklarınız var, işte biz de bunları savunuyoruz demesiyle bulacak. İşte bu Türk hükümetlerinin pazarlık masalarında gündeme getirmesi gereken bir konudur. Yani kuş davasını savunması DGM'nin ya da UTUK'un görevi değil ya da o davanın sonuçlarının uygulamaya geçirilmesi AET içindeki süreçler bakımından Türk hükümetlerinin pazarlık masasında yapması gereken işlerdir bunlar ve hiç yapılmadı. Yıllardır yapılmıyor. Garip bir eziklik var tabii. Eziklik bir yerde suçluluktan kaynaklanıyor. Malesef 12 Eylül ve 12 Eylül düzeni Türkiye'nin Avrupa birliğinde çok özel istediği kadar işte gümrük kapılarını açıyorum deyip çağrı girişimi yapılmış olsa da 12 Eylül düzeni Türkiye'nin AET bakımından siyasal platformu korkunç bir geri noktaya itilmesinin gerekçesi olmuştur. Kendi ölçülerince haklı bir gerekçedir. Çünkü haklı olarak insan hakları standartları bakımından Türkiye'yi dışlamak için temel neden aslında ekonomiktir. Temel neden Türk işçisinin işte sayısal çokluğudur, Türkiye'nin milli gelir düşüklüğüdür. Türkiye'nin ortakları olarak görülmek istenmemesidir, bir dezavantajdır, ortaklık Avrupa için. Geri bir standartı, niye alıp kendini geri standarta çeksin. Hazır pazar olarak kullanma şansı ve bir de biz siyasi platform da bu açığı verince işte bu iyi bir gerekçe olmuştur. İşte Türkiye'nin uzaklaştırılması ve çok daha kolay bir pazar ilişkisi, çünkü değişmiyor. Pazar ilişkisinde sömürmesi aracı olmuştur. Bu çerçevede bizim tek taraflı gümrük kapılarını açmamız binanın temelindeki ilk görevi yerine getiriyoruz gibi doğru görülüyor ama Türkiye çıkarları açısından ve Avrupa topluluğu'na ulaşma açısından yani ortaklık ilişkisine geçiş açısından çok negatif bir yaklaşımdır. Çünkü var olan hani çarpık çurpuk da olsa bizim olan sanayimize çok büyük zarar verecektir. Kaldı ki biz bunu yaparken bir yandan olayın diğer boyutunu görelim. Sadece gümrük kapılarını açmıyoruz. Biz IMF'nin, diğer uluslararası kuruluşların bize sunduğu reçeteleri uygulamaya sokuyoruz. Bir yandan da özelleştirme yapısal değişiklik istemine bize yönelik, dikte ettirilen reçeteye uymaya çalışıyoruz. Hızla bunu yaparken de Türkiye'nin kamuoyu eliyle var edilmiş sanayini yok ediyoruz. Şimdi 70'li yıllarda bunun hiç şakası yok. Yok ediyoruz derken espiri olarak söylemiyorum. Türkiye'nin en azından kendi gereksinimi açısından, gemi gereksinimi bayağı karşılayabilecek boyutta gemi

sanayiisi var. Kamu eliyle üretim yapan bir gemi sanayii var. Bu gün gündemde kapatılması söz konusu olan tersanelerimizi biz yıllardır işletmiyoruz. Bu günkü kapatmaya gerekçe gösterilen camialtı tersanesindeki zararın %85'i makine getirilip kızıakta duran geminin yapılıp bitirilmemesinden ötürü işçiyi oturtarak, bedava ücret ödeyerek makinelerin finansmanını yaptırmayarak bekletmeden üretim yapmamaktan doğan zarar. Bu bir milli serveti yok etmektir. Bir cinayettir.

Biz böyle bir sanayii kapattığımız zaman karşısında özel sektör alternatif sanayisi yok. Pazarı açıyoruz, hangi sanayii ile pazarı açıyoruz? Siz ilacın içindesiniz, ilaç sanayiinin bu pazarda nasıl ayakta durabileceğini en azından sezgilerinizle çok iyi algılıyorsunuz. Yani hocamız diyor ki umarım korumaya alınır. Korumaya alınmazsa ilaç sanayimiz gider. Zaten ciddi bir sanayii değildi, varsın gitsin diye bakabiliriz. Ama bakamayacağımız bir başka olay var. Türkiye'deki insanların milli gelir düzeyi, satın alma gücü . Avrupa standartlarıyla kıyaslanmayacak kadar geride. Türk insanı batı ülkesinin fiyatında ilaç alamaz ve Türk insanını hastalığa ve ölüme mahkum etmektir bu. Koşullar aynı değil, onlar tarımlarını koruyorlar. Her tür korumacılık bizim tek avantajlı olduğumuz alan tarım. Bizim onlar karşısında yenik olduğumuz alan da biz diyoruz ki, siz bizi Avrupa birliğine kabul edin diye biz bu alanı açıyoruz. Buyurun pazarınız olalım diyoruz. Yaptığımız bu. Ama asgari, bizim onlardan elde edebileceğimiz serbest dolaşım hakkına ilişkin bir sürü konu ve alan var. Onların hiç detayına girmiyorum. Hiç değilse şu anda yurt dışında çalışan işçilerin ülkeler arasında pasaportla,vizeyle dolaşma zorunluluğunu ortadan kaldıralım, ama bakınız olabilirdi, bir adım atamadık orda. Son derece geri bir noktadayız. Onu bırakın, bulundukları ülkelerde işe alınmada eğitimde yaşamın hiç bir alanında seçme seçilme, hiç bir alanında asgari Avrupanın standardında hakları yok. Onların kavgasını veremiyoruz. Biz onları veremedi Türkiye'de ki milyonlarca işsize Avrupa kapılarının açılabilceği rüyasını görme adına Türkiyedeki bir avuç sanayii de bitirecek olan yola giriyoruz, gönüllü olarak giriyoruz. Ben bunu gerçekten yeniden gözden geçirilmesi gereken bir karar olduğu kanısındayım ve asla siyasi kazanımı olduğu inancında değilim ve gerçekten kaygım Türk sanayii falan da değil. Bir noktadan sonra da Türk

insanının, Türk sanayinin, Türk ilaç sanayi değil, yani Türk sanayi genelde tabii ne olacağı kaygısı. Çünkü zaten özelleştirmelerle Orüs, Zonguldak, Karabük, Tersaneler, petrol işletmeleri, petro kimya tesisleri eğer gerçekten kapatılıp özelleştirilirse zaten bizim ortada uluslararası rekabette falan bırakın ayakta durmayı Türkiye düzeyinde ortada bu doğru değil. Çünkü temel sanayilere bağlı diğer sanayilerin yaşayacağı kriz söz konusu yatırım yok, biliyorsunuz. Paketimize de yeni ekonomik olguları biliyorsunuz bu çerçevede bir noktayı daha vurgulamak istiyorum. Türkiye'de sadece 300.000 sigortalı işçi var. Türkiye'nin bütün özel sektöründe şu dünyaya açılma, gümrük birliğine de davete aday özel sektörümüzün 300.000 sendikalı işçisi var. 2.9 milyon sigortalı kayıtlı işçisi var. En az 3.5 milyon kayıt dışı işçisi var. Deri sanayi üretimi olarak var. Yurtdışı ekonomide vergisiz sanayi olarak var. Böyle bir sanayii ile gümrük birliğine açılmaya aday görüyoruz. Ben bunların çok daha korkutucu veriler olduğu kanısındayım. Teşekkür ederim.

Ecz. Zafer KAPLAN

Sayın Şükran Ketenci'ye açıklamalarından dolayı teşekkür ediyorum. Son sözü sayın Prof. Dr. İlker KANZİK'a veriyorum.

Prof. Dr. İlker KANZİK

Teşekkür ederim sayın başkan. Öncelikle bu yılki 14 Mayıs Eczacılık Günlerinde bu konunun işlenmesi açısından memnuniyetimi açıklamak istiyorum. Geç kalınmış bir konunun tartışmasını şu anda yapıyoruz. Önce kendimi, beni tanımayanlara tanıtmak istiyorum. Çünkü konu bir eczacı olarak bizlere çok uzak olması nedeniyle benim burda ne işim var. Ben önce eczacıyım. Sonra bir farmakoloji profesörüyüm. Bu olaylar ise tamamen hukuki, iktisadi ve siyasi boyutta olaylar. Bunu ilk önce ben de kendi kendime sordum. Ama baktım ki olayın boyutu çok farklı. Burada bize de iş var. Nitekim dün Ankara'da benzer konuda bir panel vardı ve orada Sayın Günuğur'la birlikte konuyla ilgili olan bilim adamlarıyla bu konuyu tartışmak olanağını sağladık.

Şimdi sevgili meslektaşlarım, olay benim algılayabildiğim kadarıyla şu; bir buzdağı geliyor üzerimize. Ve maalesef 30 sene önce yola çıkmış olan bu

buzdağını biz daha yeni ufakta görmüşüz. Henüz sadece üstünü görüyoruz. Gümrük birliği ile altının ne olduğunu da bilmiyoruz ve eczacı perspektifinden bakıyoruz ve karanlıkta herkes bir şeyler söylüyor. Tartışmadık mı? Tartışıldı. Patenti tartıştık, OTC'yi tartıştık, tek başına reklamı tartışıyoruz. Bunları tartışıyoruz ama o buzdağının üzerindeki pırıltılara göre işte bir şeyler söylemeye çalışıyoruz. Olayın bütünü içinde bunlar yerine gidip oturmuyor bir kere. Şimdi bir de bu işe giriş serüvenim var, biraz ilginçtir ama derslerle dolu olduğuna inanıyorum. Beni geçen sene, 1993 Eylül ayında yerli ilaç sanayicileri teknik bir konuda konuşmak üzere istanbul'a davet ettiler. Bana gümrük birliği konusunda ne bildiğimi sordular. Hiç bir şey bilmiyorum. Nedir bu? Bizim karşımızda olan bir uygulamaymış, ama bizim haberimiz yokmuş, ifade bu. Vallahi dedim doğrudur ama ben bu konuda hiçbir şey bilmiyorum. İşte biraz da kader var herhalde ben Ankara'ya döndükten sonra önce Sayın Günuğur'u dinlemek zevkini elde ettim. İlk çerçeveyi o çizdi bana, tabii ben önce işin çok basit olduğunu zannettim. Meğer 4 ayda öğretiyormuş onları. Sonra kitaplarını da okudum. Haluk hocamızın bu konuda gerçekten büyük çabaları var 24 senedir. 24 senedir bu işin içinde. Kitapları var, yayınları var, v.s. Önce onu dinledim. Arkadan bir büyük elçiyi, AT'nin Türkiye neznindeki temsilcisini dinledim. İşte olaylar o kadar peşpeşe geldi ki ben giderek kendimi bu işin içine biraz daha ilgiyle girer buldum ve nihayet TEB başkanıyla böyle bir toplantıda karşılaştık. Bana dedi ki, bu yılbaşı Ocak ayındaydı, bir toplantı var bakanlıkta AT ile ilgili. Katılmak ister misiniz? Yahut bizim adımıza katılır mısınız? Herhalde pek ilgilerini çekmedi onların ki bana teklif ettiler. Ben de peki dedim ve toplantıya gittim. Gittiğim toplantı, bilmiyorum sizin haberiniz var mı? Sağlık Bakanlığı'nda Avrupa Topluluğu koordinasyon dairesi ve benim katıldığım komisyon ilaçlar ile ilgili, ancak sanayiden kimse yok. Meslek örgütlerden bir tek TEB'den katılım istemişler. Sağlık Bakanlığından İlaç ve Eczacılık Genel Müdürüğünden iki arkadaş, Refik Saydam Hıfzısıhhadan iki uzman, bu kadar. Nedir gündem? AT ile Gümrük Birliği'ne giriyoruz. Bir yönlendirme komitesi var. Buna rapor hazırlayacağız. Ne konusunda? İlaçla ilgili, tüm AT ile ilgili direktiflerle hangi noktalarda uyum sağlıyoruz. Bunlar için önerileriniz nedir? Peki nedir bu direktif-

ler? Ben hayatımda öyle bir şey görmemiştim o güne kadar. Şöyle iki dosya getirdiler önüme. 22 tane direktif ve bir o kadar da ekleri ve 2 tane tüzük. Bunu bilen var mı? Var. Herkes çalışmış vaktiyle ama her sene çalışılmış ve biz de çalışacağız, peki. Verin de şunları bir okuyayım dedim. Bir baktım ki tamamen bizim işimiz bu. Ve ben olaya böyle girdim. Önce çok basit, çok cesurca demeçler verdim. Astım kestim. Ama sonra onların bazılarının çok hatalı olduğunu, bazı taraflarının eksik olduğunu gördüm. Her gün öğreniyorum, her gün bir sınavdan geçiyorum açıkcası. Önce şunu zannetmiştik, bu direktifler mutlaka uyulması, olmazsa olunmaz şartlar, gümrük birliği bazında esastır bunlar. Onlara uyacağız, uymazsak bizi almayacaklar.

Bu gün Sayın Günuğur da değindiler. Olay öyle değil. Bugün pazarlık aşamasındayız. Ama maalesef Sayın Ketenci de vurguladı, Türkiye'de toplum nasıl duyarsızsa kurumlar da o kadar duyarsız. Zaten kurumları oluşturan kişiler olduğuna göre onların duyarsızlığı kurumlara da yansımış. Dünkü toplantı Ankara'da, Sağlık Bakanlığı'ndan kimse yok. Bu fırsatı bir daha yakalayacaklarını zannetmiyorum. Dün hakikaten konuyla ilgili üç tane, konunun üç tane uzmanı vardı. Hepimiz orada çok şey öğrendik. Sağlık Bakanlığı'nın İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nden de, sanayi'den de kimse yoktu. Şimdi buradaki ilgiye bakıyorum. Buradaki ilgi de sanayii açısından benim tanıyabildiğim bir iki arkadaşım var. Yine büyük boyutta bir ilgi yok. Şimdi izin verirseniz ben bu uzun girişten sonra neler öğrendim, sizin bakış açınızla daha yakından olayları beraber irdeleyelim.

Gümrük Birliği, topluluk üyesi devletlerle Türkiye arasında, ithalatla olduğu kadar ihracatta da Gümrük Vergileri ve Eş etkili Vergilerin ve Miktar Kısıtlamalarının, milli üretime anlaşmanın hedeflerine aykırı bir koruma sağlamayı gözetken eşit etkili her türlü tedbirin yasaklanmasını, Türkiye'nin üçüncü ülkeler ile ilişkilerinde, topluluğun Ortak Gümrük Tarifesi'nin kabulünü, toplulukça dış ticaret konusunda uygulanan sair mevzuata yaklaşmayı kapsamaktadır.

Gümrük Birliği tarım, AKÇT ve EURATOM ürünleri hariç tüm mal alışverişlerini kapsayacaktır. Türkiye gümrük birliği kapsamında yer almış hukuki muktesebatı da kabul edecektir.

Bununla birlikte, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında Gümrük Birliği'nin kurulmasıyla Türkiye, Birliğe tam üye olmayacaktır. Bu nedenle de topluluk kaynaklarından ve yardım mekanizmalarından yararlanamayacaktır.

Bunları biraz daha açacak olursak, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ticaretteki yeni ortamda;

- Gümrük Vergileri sıfırlanmış olacaktır.
- Türkiye'nin ithalat rejiminde varolan ve koruma etki değeri çok yüksek olan Toplu Konut Fonu uygulaması kalkacaktır.
- Miktar kısıtlamaları (kotalar) kaldırılacaktır.
- Miktar kısıtlamaları ile eş etkili uygulamalar anlamındaki, gerek hukuki, gerekse idari mevzuata dayalı, bütün ticari ve teknik engeller kaldırılacaktır.

Son dönemlerde sık sık sözü edilen ve tarife dışı engeller adı altında kurulması düşünülen bir dizi mekanizma marifetiyle Avrupa Topluluğu kaynaklı malların ithalatını yavaşlatıcı, "ithalatçıyı bezdirici" ve "tüketici caydırıcı" tedbirlere başvurmak Gümrük Birliği'nden sonra mümkün olmayacaktır.

Özetle, Türkiye, Avrupa Birliği arasındaki sanayi ürünleri ticareti tarife ve tarife dışı tüm engellerden arındırılmış olarak gerçekleşecektir. Ticarete konu olan malların Gümrük Birliği'ne dahil ülkeler arasında aynı kurallar altında pazarlanması, serbest dolaşımın gerçekleştirilmesinde ilk önemli faktör olmaktadır.

Topluluk Gümrük Birliği çerçevesinde kendi iç pazarında, her üye ülkenin eşit şartlarda rekabet gücüne sahip olmasını teminen Ortak Rekabet politikası oluşturmuştur. Görüldüğü gibi altın sözcük rekabet; rekabet edebilirsiniz varsınız, edemezseniz sorun sizin sorunuz.

Türk ilaç sanayi yaklaşık 110 firmadan oluşmaktadır. Bunlardan 20 tanesi yabancı firma, altısının üretim yerleri var. Diğerleri fason veya ithal ediyor. 23 yerli firma kendi ilaçlarını üretiyor. Bazı uyumsuzluklar olabilir. Ben bunu yedinci 5 yıllık kalkınma planı için verilerden çıkarttım. 110 firmadan sadece 71 firma cevap vermiş. Sorumluluk ve ciddiyeti ilaç sanayiinde görmekte yarar var. Onun için bunlar cevap veren 71 firmaya göre hazır-

lanmıştır. 21 yerli firma kendi ve lisanslı üretim yapıyor. 50 yerli firma fason çalışıyor. 5 firma da ithalat yapıyor. Biraz daha açalım. Bunları tabii açabiliriz. Yani eğer bir politika üretilecekse bu ham verilerle değil, çok daha ayrıntılı bir çalışma gerekiyor. Yerli ilaç üretimi pazarın %42'sini, lisans altında üretim ise %57.7'sini oluşturmaktadır. Hammadde ithalat ve ihracatına bakıyoruz, 425 milyon dolardan fazla ithalat var. İhracat ise sadece 43 milyon dolar. Bu tabii hammadde, bitmiş ürün bazına geldiğimizde lisansa ödediğimiz paraların hepsini alt alta topladığımız zaman hesap farklı olacaktır. Yedinci 5 yıllık kalkınma planı için önerilen pazarlar ise Doğu Avrupa ülkeleri, Rusya, BDT ülkeleri, Orta Doğu ve Kuzey Afrika. Bunlar ilaç sanayii tarafından önerilmiştir. Görüldüğü gibi AB'ne ihracat öngörülüyor. Peki ithalat nereden geliyor. İthalatın %50'si Avrupa Topluluğundan geliyor. Ama genel ihracatımız zaten 70 milyon dolar. Bunun da büyük bir kısmı yukarıda anılan ülkelere yapılıyor, yapılmaya çalışılıyor. Bir de dün de söylemeyi unuttum sınır ticareti ile mallar yurtdışına gidiyor. Şimdi biraz daha ilerleyelim izin vererseniz. Altıncı 5 yıllık kalkınma döneminde sektöre tanınan teşvikler; Şimdi peki bunlarla artık 95'de gümrük birliğine başlıyoruz. Ama 94'de de yedinci 5 yıllık plan kalkınma planı hazırlıkları yapıldı ve artık sektörün hazır olması lazım. Teşvikleri aldık. Hedef ne olmalı? Avrupa Birliği'ne, Gümrük Birliği bazında entegrasyon var. Bu teşvikleri niye alıyorlar? Bir yerde sanayiye oraya hazırlamak. Acaba hazırlar mı? Hayır, yedinci 5 yıllık plan dönemi içinde sanayi yukarıdaki teşviklerin sürmesini istediği gibi AR-GE faaliyetleri ve GB'nin getireceği yatırım ihtiyaçları için de teşvik istiyor. Bunu dün sayın hocalara da sordum. Bunlar eğer gümrük birliğine gidersek geçerli mi? Hayır bunlar engelleyici. Bunlar kalkacak. Değil mi hocam?

Prof. Dr. Haluk GÜNUĞUR

Eh! Birazdan ona ben biraz değineceğim zaten.

Prof. Dr. İlker KANZİK

Şimdi sanayinin yapısı bu. Sanayi rekabet edemeyecek gibi gözüküyor. Ben artık ihtiyatlı konuşmayı öğrenmeye başladım. Zaten ben şunu vurgulamaya çalışıyorum, bu bir kişinin üç kişinin, beş kişinin işi değil, ilgili kurumların bir araya gelmesiyle olanaklı.

Rekabet edebilirsiniz varsınız..Rekabet edemezseniz sorun sizin sorunuz. Şimdi bakın topluluk gümrük birliği çerçevesinde kendi iç pazarında her ülkenin eşit şartlarda rekabet gücüne sahip olmasını teminen ortak rekabet politikaları eşit şartlarda rekabet hizmeti oluşturmuş. Biz kendi yönümüzden anlaşmanın koşullarına bakmalıyız. Biz eşit rekabet şansına sahip olabilir miyiz? Bize ne gibi taahhütler verebilirler, ne gibi katkıda bulunabilirler. Zaten gümrük birliği Türk ilaç endüstrisini ve dolayısıyla sağlık sistemini iki boyutta etkileyebilir: Gümrük tarifeleri ve topluluk mevzuatına uyum.

Ben buraya kadar olayın portresini çizdim. Şimdi topluluk mevzuatını belirleyen direktiflerle ilgili bilgiler vereceğim. Beni daha önce dinleyenler vardır, onlar daha farklı şeyler duyacaklar. Bu direktifler ilaçla ilgili imalat-tan satışa kadar her aşamada uyulması gereken standartları, kriterleri belirliyor. Nedir bunlar, önce ruhsatlandırma. İlaçların ruhsatlandırma işlemlerini standardize etmek için beşeri ve veteriner ilaçları bir çatı altında toplayarak 95 yılından itibaren çalışmaya başlayacak bir Avrupa İlaç Kurumu kuruldu. Bunun iki alt grubu var. Biri beşeri ilaçlar, ikincisi veteriner ilaçlar. Bizde biliyoruz, beşeri ilaçlar Sağlık Bakanlığı'nda, Veteriner İlaçlar Tarım Bakanlığı'nda. Ülkemizde beşeri ilaçlarla ilgili olarak Avrupa standartlarına, dünya standartlarına uyabileceğini söyleyebileceğimiz kurallar var, denetlemeler var, v.s. Buna karşın Veteriner ilaçlarda mevzuat yoktur, tamamen başıbozuktur. Sanki insan sağlığını hiç ilgilendirmiyorcasına o kadar başıboş ki hayret edersiniz. Dolayısıyla veteriner ilaçların ruhsatlandırılması da beşeri ilaçlar gibi Avrupa standartlarına getirilmelidir. Nedir bu standartlar. Ruhsat başvuruları için istenen dosyalarda preklinik ve klinik çalışmalarının yapılmasıyla ilgili "iyi laboratuvar uygulamaları" veya "iyi klinik uygulamaları" konusundaki standartlar belirlenecektir. Jenerik ilaçlarda bunlara gerek yok. Biliyorsunuz, jenerikler, onların farmasötik kopyaları. Bu ilaçlar için ise biyoeşdeğerlik çalışmaları gerekli. Bizde olmayan diğer bir husus ilaçların ruhsatlarının iptali ve askıya alınması. Ruhsatlar 5 yıllığına veriliyor ve 5 yıl sonunda 3 ay öncesinden başvurmak koşuluyla uzatılabiliyor. Eğer üretim kalitesini bozmuşsa ruhsat iptal edilir. Veya yan etkileri, istenmeyen etkileri bakımından olumsuz bilgiler gelirse, hemen askıya alınıyor. Türkiye'de bunlar var mı? 110 firmanın bazılarında var ama

hepsinde olduğunu ben söyleyemiyorum. Ama onu oturalım tartışalım. Bu artık dünya standartları sadece Avrupa Topluluğu standartları değil. İlaçta bir kalite var diyoruz. O kaliteyi tutturulabilmenin ön koşullarından birtanesi bu. İşte preklinik yönetmeliği yok, buna karşın Klinik yönetmeliği var. Bu arada oiyoeşdeğerlik yönetmeliği hazırlandı. O da başbakanlığa gitmiş. Biz de ruhsatlandırma kriterleri de yok. Bir ruhsat komisyonu var. Onun yönetmeliği var. Nasıl kuruluyor v.s. ama ruhsatlandırılırken hangi kriterler göz önüne alınır bilinmiyor. Mesela ben de bir komisyon üyesiyim. Benim ki kolay. Ben prospektüsleri inceliyorum. Onun yönetmeliği var, şunlar şunlar olacak diye, ama ruhsat verirken neler neler olması gerektiği için, sadece prensip kararları var. Bu olmaz.

Denetim , üretim ve üretim sonrası denetim konusunda Türkiye PIC dediğimiz bir uluslararası denetim mekanizmasının içine girmeye çalışıyor. Bu bakımdan olumlu, ama bunların hepsi tekrarlıyorum beşeri ilaçlar için, veteriner ilaçlar için hiçbir çalışma yok. Türkiye'nin bunları da yapması gerekiyor. AB fiyatlandırmada devlet şeffaf olacak diyor .Her ülkede fiyatlandırmanın nasıl olduğu açıkca bilinecek. Yerli ürünleri koruyucu hiç bir önlem olmayacak. Bunlar kesin. Bu prensibler altında yeni geriödeme listeleri hazırlanacak. Hepimizi gene yakından ilgilendiren ilaç kategorizasyonu geliyor. İlaçların sınıflandırılması geliyor (reçeteli, reçetesiz). Devletler diyor ki ben bu yükün altından kalkamıyorum. Ne yapacak. Ben listemi hazırlıyorum. Bu listenin dışındakileri kabul edemem. İşte o zaman reçeteli reçetesiz kavramı çıkıyor. Bir diğer konu dağıtım. Diyor ki madem artık gümrüklerde duvarlar, engeller kalmadı, ben İtalya'dan kamyonu çıkardığım zaman Hollanda'da soluğu alabilir, ama ilaç giderken belli koşullarda gitmesi gerekir. Belli standartlarda gitmesi lazım ve belli koşullarda depolanması lazım. Dolayısıyla onların da standardize edilmesi gerekli.

Etiket ve prospektüs konusuna gelince; efendim prospektüs gerekli gereksiz tartışması yok, Avrupa'da kabul ediliyor. Tüm dünya prospektüsün çok önemli olduğunu kabul ediyor. Bizim de artık o konuda tartışmamıza gerek yok. Prospektüsün Türkiye'de hastaya da, hekime de yönelik olması gerekiyor. Neden? Oradaki hekimlerin elinde başvuru kitapları var, açıp

okuyabiliyorlar. Türkiye'deki hekimin elinde malesef üzülererek söylüyorum, sadece prospektüs var. Dolayısıyla prospektüslerin çok ciddi ele alınıp, hazırlanması gerektiğine inanıyorum.

Reklam/tanıtım üzerinde durulması gereken ve bir bütün içinde tekrar ele alınıp, konuşulmasında yarar olan bir konu. Yine bizi ilgilendiren önemli bir olay, homeopatik ilaçlar. Bu homeopatik ilaçlar, bitkisel kaynaklı ilaçlar değil, karıştırmayın, bunlar özel teknoloji ile hazırlanan ilaçlar. Nedir bu özel teknoloji? Efendim, etkin maddenin belli bir konsantrasyonu alınıyor, milyonlarca kez seyreltiliyor ve ancak bir moleküle kadar indiginde etkili olduğu söyleniyor ve Avrupa bunu kabul etmiş malesef; ABD ise kabul etmiyor. Türkiye'nin bundan haberi yok. Ne tıp fakültelerinin programında var, ne eczacıların, ne üretimini biliriz, ne kullanımını biliriz. Son olarak bir tüzük niteliğinde olduğu ve bu nedenle kabul etmek zorunda olduğumuz söylenen, Ek koruma sertifikası. Bu da patente bağlı. Çünkü patenti kabul etmiş olacaksınız ki bu madde çalışsın. Biliyorsunuz, patent süresi 20 yıl, ama patent aldıktan, piyasaya çıkıncaya kadar 5-10 sene geçiyor ve bu süre kayıp oluyor. Hakikaten firma için çok önemli. O kadar para yatırmış, 20 yıl koruma varken bir bakıyor 8 yıl kalmış, en iyi şartlarda 10 yıl kalmış. Bunun üzerine Avrupa Topluluğu ek süre vererek bu ürünü jeneriklerden korumaya karar veriyor. Zaten bunu ABD uyguluyor, Japonya da uyguluyor. Avrupalı'lar da demişler ki bizde kendi ürünlerimize uygulayalım. Ek koruma sertifikası en fazla 5 yıl için veriliyor ve tüm koruma 15 yılı aşmıyor. Türkiye'nin bunu kabul etmesi için önce patenti kabul etmesi gerektiğinden bu tüzük bu durumda uygulanabilir değildir. Avrupa'daki, yani ortak pazar ülkelerinin uygulamalarında uyum tam olarak sağlanamamıştır. Ruhsatlandırmada örneğin kriterler aynı, ama prosedürler farklı. Uyum sağlayamamışlar. İşte 1995'te çalışmaya başlayacak Avrupa İlaç Kurumunun kuruluş nedeni bu. Ona rağmen gene de ilaçları ruhsatlandırmada iki ayrı prosedür söz konusu: Avrupa İlaç kurumu ve Ulusal Otoriteler. Biyoteknoloji ürünleri zorunlu olmak üzere başvurular Avrupa ilaç ajansına yapılabilir. Verilen ruhsat tüm AB ülkelerinde geçerli. Yalnız biyoteknolojiyi de karıştırmayalım lütfen. Onu da biz hemen kendimize göre yorumladık. Biyoteknoloji ürünlerinden kastedilen yüksek teknoloji ile üretilen

ürünler. Yani gen mühendisliği, genle oynanarak elde edilen ürünler. Fermantasyonla elde edilen ürünlerde bir yerde biyoteknoloji ürünü ama ifade edilmek istenen diğerleridir. Nitekim orada da bu karmaşa varmış ki direktifin arkasında bu ürünler ayrıca tanımlanmış. Dolayısıyla bu grup dışında ülkeler kendi prosedürünü uyguluyor. Bakmışlar bu da olmuyor, bir ülke otoritesinin verdiği ruhsatın, diğer ülkelerin de kabul edebileceği bir ruhsatlandırma sistemi getirilmeye çalışılmış. Bu konuda yeni direktif yayınlandı. Şu anda ruhsat işleri istenildiği gibi yürümüyor, mesela en yürümeyen şeylerden bir tanesi maksimum 210 gün içinde hükümetlerin Sağlık Bakanlıklarının, sağlık otoritelerinin cevap vermesi. Hiç biri uymuyor. Başka nerelerde uyulamıyor. İlaçlar kategorize edilmiş. Reçeteli-reçetesiz ama reçetesiz ilaçlar hangileri olacak? Uyum yok. A ülkesi reçetesiz ilaçlar listesine 10 ilaç koymuş, B ülkesi 20 ilaç koymuş. Bir başka bir ülke 2 tane koymuş. Demek ki bizim de burada tartışabileceğimiz, yapabileceğimiz, anlaşabileceğimiz hususlar var.

Reklam konusuna gelince, biliyorsunuz bunu geçen aylarda konuştuk. Bazı ülkelerde reklam serbest, bazılarında değil. Bazılarında önlemler var v.s. Dolayısıyla Türkiye de kendisine uygun bir karar alabilir. Diğer taraftan, homeopatik ilaçları kabul etmek zorundamıyız, hayır değiliz. Çünkü, eğer bunları kabul edersek, alt yapısı olmayan bir uygulama başlatmış oluruz.

Sonuç olarak Türkiye'nin pazarlık edebileceği geniş bir alan var. Yeter ki oraya gidecek temsilcilerimize yeterli veriler verilsin. Ama önce ne istediğimizi bilelim, ona karar verelim. Ulusal konsensusumuzu sağlayalım. Ondan sonra her halde onların kabul etmemesi diye bir şey bu ortamda beklenemez. Sayın Ali Tigr̈el şöyle ifade ettiler. "Maksimum maksimizasyon güdüyorlar." Yani en üst noktada tartışıyorlar. En azından bu maksimizasyondan taviz alınabilir. Dolayısıyla Türkiye'nin yapması gereken hepimizin yapması gereken, ilgili kurumlar bazında, ilaç endüstrisi, meslek örgütleri, üniversite ve Sağlık Bakanlığı el ele verip, şu aysbergin ne olduğunu önce uzmanına çıkarttırmamız, ondan sonra da onları önümüze almamız ve bize uyabilecek, uymayacak taraflarını çıkarıp, politikalar haline getirip yayınlamamız lazım. Bunları da Avrupa'da savunmamız lazım. Çünkü her ay, zannediyorum iki ayda bir bu yönlendirme komitesi çalışması için ya

Brüksel'e gidiliyor, ya buraya geliniyor. Bunlar bu pazarlıklarımızda rahatlıkla yapılabilir. Yeterki uzmanlar bu konuyu savunur hale gelsin. Benim bu süre içinde yani Eylül 1993'den buraya kadar elde edebildiğim bilgiler bu kadar. Sizlerle bunları paylaştım. Sorularınız olursa, memnuniyetle cevap vermek isterim. Teşekkür ederim.

Ecz. Zafer KAPLAN:

Sayın İlker Kanzık'a teşekkür ediyorum. Konuşmaların seyri içerisinde bir ihtiyaç ortaya çıktı bana göre. Konuşmacılara kısa bir ikinci tur söz vermek durumundayız. Bu ihtiyaç var, sanırım paylaşıyorsunuz. Bu arada bir açıklama daha yapayım. Benim Sayın hocamızın konuğundan öğrendiğim bizi Nevşehir toplantısında epeyce sarsan, işte sendika sözcüsünün açıklamalarından çok rahatladım, ben kendi payıma. Çünkü toplantının başında da söyledim, gerçekten bize kabul edilmek zorunluluğunda olduğumuz, adeta kafamıza vurarak dile getirilen bir patent hocam girmedi gerçi ona, ama anladığım kadarıyla çok büyük bir zorunluluk. Kaldı ki bize önerilen geçiş süresi tanınmadan 94'ün sonunda uygulamaya girmesi, yasalaşması daha doğrusu. Onun dışında işte 92/26 ve 92/28 reklamla ve OTC ile bağlı direktiflerle ilgili bize dayatılan mutlaka hemen uygulamaya geçilmesi gereken direktifler öğrendik ki değil. Tamamen hükümetlerin kendi tasarıflarında olan direktifler anlamındaymış.

Şükran KETENCİ

Bir şey diyebilir miyim bu konularda. Önemli bir boyutu var bunun. Bunlar Türkiye hazırlıklı olup şunu, şunu istiyorum derse zorunluluk yok. Ama demezse otomatik zorunluluğa girmiş oluyor. Zorunluluk var yani. Şimdi sorun orda. Türkiye'nin benim söylemeye çalıştım oydu. 1995'e geliyoruz. Türkiye hiç bir konuda kendisinin nelere yapabileceği, nelerden taviz isteyeceği konusunda bir hazırlık yapmış değil. Bunun anlamı geniş anlamda gümrük birliğinin Avrupa ülkelerinin çoğunluğunun uygulamadığı ve kabul etmediği birliği olduğu gibi kabul etmek demek. Yani eğer bir şeyler götürmezse, teslimiyet demek. Yani sorunda orda zaten.

Ecz. Zafer KAPLAN

Söz sırasıyla gene birinci sözü Sayın Haluk hocaya veriyorum, buyurun efendim.

Prof. Dr.Haluk GÜNUĞUR

Teşekkür ediyorum sayın başkan. Sizin de bu genel hususları, değerli konuşmacıların vurguladığı hususları iyi not ettiğini zannediyorum. Belli bir sıra çerçevesinde sayın Kafaoglu şu anda aramızda yok ama söz sırası ordan geliyor. Ordan başlamak istiyorum. Galiba bazı yanlış değerlendirmeler yapıyoruz. Bu değerlendirmeler özellikle bizim ve belki benim de tabii muhtemelen yapabileceğim değerlendirmeler, hatalar. Bir kere ben hiç demedim ki tarım serbesttir. Belki yanlış anlaşılma oldu. Toplulukta tarım korumacı bir sektördür. Fakat sayın Kafaoglu tarım serbesttir filan deyince ben şaşım. Her halde ya ben anlatamadım, ya da yanlış anlaşılma oldu, onu bir düzeltmek iserim bu bir, ikincisi Avrupa mevzuatında tekstil sektörü tarımdır dendi. Olsa olsa tarıma dayalı sanayii olarak bunu çevirebiliriz. Bir görüşlerini, işte sayın Kafaoglu da geldiler. Aynen katılıyorum. Roma Antlaşması GATT'a istisnadır, doğrudur GATT istisnadır. Çünkü bu GATT prensipleri en çok kayırlan ülke kuralıdır ve siz bir gümrük birliği kuran antlaşmayı koyduğunuz zaman ister istemez en çok kayırlan gözetilen ülke kuralının dışına çıkıyorsunuz. Bundan daha doğal da bir şey yok, ama asıl istenen de bu, işin enteresan yanı. Çünkü istenen şudur, bir sanayi entegrasyonu. Daha doğrusu şöyle diyelim. Ekonomik entegrasyon alt yapısıdır. Siyasi entegrasyon tabloda da gösterdim, üst yapısıdır. Asıl hedef üst yapıya ulaşmak için ekonomileri entegre etmek. Mallar serbestçe gidecek, kişiler gidecek, sermaye gidecek, hizmetler gidecek, yatırımlar artacak, ekonomiler birbirine, dişlere, öyle bir çarkın içine girecek ki istense dahi, altını çiziyorum, istense dahi çözülmeyecek bir ekonomik bütünleşme süreci geçiş dönemi sonunda sağlanacak. Bu sürecin üzerine siyasi şapka geçirilecek, zaten amaç o. Gümrük Birliği'nin ticaret yaratıcı etkisi vardır., ticaret saptırıcı etkisi vardır. Gümrük Birliği, birliğe dahil ülkeler arasında ticaret yaratır. Ama üçüncü ülkelere gelen mallara karşı da ticareti saptırır. Neden? Dışardan alma, içerden al. Çünkü Fransa, Almanya'dan alırsa o gümrük verecek.

Almanya'dan değil de Japonya ya da ABD'den mal gelirse OGT neyse onu ödeyecek. Bakınız burada ticaret sapıtıcı etkiyi görüyorsunuz. O bakımdan pazarın dışında tabii ki önemli bir entegrasyon.

İşçilerin serbest dolaşımı konuşuldu. Tabii bunlar ilaç sektörünün dışında ilaç sektörü ile ilgili bir değerlendirme, biraz da Sayın Ketenci'nin açıklamaları üzerine yapmak zorunluluğunu hissettim. Ona ayrıca değineceğim. Şimdi işçilerin serbest dolaşımı antlaşmanın katma protokolün 36. maddesinde ve Ankara antlaşmasının 12. maddesinde var. Bu hak aslında biz hukukçular, buna çıplak hak diyoruz. Aman yanlış değerlendirmeyin, bu bir müktesep hak değildir. Niye böyle? Çünkü 36. maddenin 1. fıkrasında diyor ki, aynen Türkiye ile Avrupa topluluğu arasında aslında AET arasında işçilerin serbest dolaşımı Ankara antlaşması yürürlüğe girişini izleyen 12 ve 22 yıllık süreler arasında aşamalı olarak yürürlüğe konulur. 12 yılla 22 yıllık süre madem ki antlaşma 1 Aralık 1964'te yürürlüğe girdi. Onun üstüne 12 yıl koyulursa 1 Aralık 1976- 1 Aralık 1986 arası bir periyotda aşamalı olarak. Şimdi burada topluluklar ortaklık konseyinin almış olduğu çok önemli 76. sayılı bir karar vardır. Üye devletleri de doğrudan doğruya bağlamıştır. Türk işçisine ikinci öncelik hakkı tanımıştır. Bir üye devlet içinde eğer üç yıl kesintisiz faaliyet gösterirse, daha doğrusu çalışırsa bir Türk işçisi o topluluk ülkesi içinde, aynı bölgedeki bir başka açık işe başvurma hakkına sahip olmuştur. 2'ye 76 sayılı kararda 1'e 80 sayılı karar da ise eğer 5 yıla çalışırsa ki bu 4 yıla indirilmiş daha sonra. Aynı üye devlette istediği bir başka yörede de istediği açık işlere başvurma hakkı tanınmıştır. Bunları niçin söyledim? Bunları şunun için söyledim. Hiç bir şeyde yapılmamış değil, ama dikkat ederseniz hep bir ülke sınırı lazım, sınırın içindediniz. Bir ülkeden diğerine henüz atlayamıyorsunuz. O bakımdan ülke işçilik vardır. Serbest dolaşım yok. Serbest dolaşımın uygulama esasları diyor, antlaşmanın 36'ya 2. maddesi. Ortaklık konseyi karar verebilir. İşte o noktada 12 Eylül 1980 darbesi Türkiye'de olduktan sonra Avrupa Türkiye ile masaya oturup demokratik bir ülke olmadığı için, hatta çok açık söylüyorum bunu, Türkiye demokrasiye döndükten sonra da bir süre insan hakları henüz Türkiye'de gereken düzeyde değildir, işkence vardır, siyasi yasaklar vardır, gibi bir takım kaygılarla masaya oturup 36. maddenin 2. fıkrasında

gösterilmiş olan, hükmü yani serbest dolaşımı uygulama esasını belirlemedi ki. İşte bu nedenle Sevinç'e davasından evvel açılan Demirel davası kaybedildi. Meryem Demirel davası ve vaktim olmadığı için bunların hepsinin ayrıntılarına giremiyorum, arkasından bundan farklı, biraz evvel sizlerin 2'ye 80, 1'e 76 sayılı kararlara dayandığı için Salih Zeki Sevinç'e Hollanda da davayı kazandı. Kuş davası, aynı şekilde Sayın Ketenci'de bilir. Onun için, yani bir takım şeyler de var. Ama bizim istediğimiz yok. Bizim istediğimiz niye olmadığını, işte hakkın müktesep değil, çıplak hak olması nedeniyle yok. Bu eğer görüşme masasına oturup bağlanabilseydi o zaman durum değişirdi. Ama topluluk tarafı kaçmıştır görüşmeden. 12 Eylül'ü bahane de yaptı, onu da söylüyeyim, o ayrı bir konu. Ama mevzuat belirlenmedi. İngiltere'nin tutumu, evet gayet tabi kendilerine katılıyorum. Avrupa aslında şu aşamada alakard avrupa olmuş vaziyette, yani şu anlamda güzel bir restoranta gidiyorsunuz, bir tane tabldot var, önünüze koyuyorlar, ne yersen ye kardeşim. Bakıyorum bir gün aynı yemeği yiyorsun, ikinci gün son aynı yemeği. Bıkıyorsun , diyorsun ki başka şeylerde yiyeyim. O zaman Avrupa günümüzde bu konuma geldi. İyi mi, kötü mü? Bizim açımızdan Avrupa siyasi hedefe ne kadar ağır ilerlerse belki lehimize olabilir. Bu bir takdir meselesidir. Ama bugün İngiltere menüden sosyal şartı çekmiştir. Bu gün menüden Avrupa para birimine uymayı çekmiştir. Bugün menüden Avrupa Merkez Bankası'nın temel espirisine, yani monytrillion dedikleri para birliği ekonomik, ona girmemiştir. Danimarka; kendi ülkesinde Avrupa vatandaşlığı kavramını uygulatamazsınız demiştir. O bu nedenle mosterg antlaşmasını referendomla veto etmiştir. Sonunda Avrupa sıkışmıştır. Danimarka'ya ayrıcalık bir hüküm tanımıştır. Rezerv koyması mesela. Halbuki Roma Antlaşmasında değerli dostlar rezerv bulamaz. Bu antlaşmalar aslında prensip itibarıyla tüm üye devletleri tüm kurumlarıyla bağlayan bir hukuk sistemiyle karşı karşıyasınız. Bakınız aysberg dedi değerli hocam aysbergin altını ben size göstereyim. Çok önemli bir şey. Bu hukuk sistemi sizin bizim böyle kolay kolay bileceğimiz, anlayacağımız bir iş değil. Devletlerin egemen eşitliği ilkesine hiç dayanmıyor, bu hukuk sistemi. Tam tersine bu uluslar üstü hukuk, bu sistemin içine girecekseniz, egemenlik kısıtlamalarını kabul edeceksiniz ve egemenliğinizin bir bölümünü

topluluğa devredeceksiniz. Bu gümrük birliğinden bağımsız bir olay. Yalnız onu hemen söyleyeyim. Gümrük birliği için buna gerek yok. Bunun ötesinde tam üyelik söz konusu olduğu için, ama mutlaka hani TBMM'nin arkasında yazıyor ya "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" diye, o bitti, yok. Gireceksek, girmemiz lazım, geldiğine de ben inanıyorum. Mutlaka, mutlaka egemenliğin bir bölümünü, ne kadar bölümünü? Şimdi göstereceğim bölümünü devredeceksin, başka çaresi yok.

Ben konferanslarda söylüyorum. Derslerde öğrencilerime söylüyorum. Ben bu konuyu açıyorum, kapıyorum, açıyorum kapıyorum, ben bunu hep yapıyorum. Şimdi bakınız değerli dostlar. Şimdi topluluk yok, sayın başkan vakitimiz var değil mi? Böyle zevkli konular..

Ecz. Zafer KAPLAN

Lütfen rahat davranın, hepimiz büyük bir zevkle izliyoruz.

Prof. Dr. Haluk GÜNUĞUR:

Çok teşekkürler, sağolun. Şimdi bakınız şurada A,O,B alanı var, görüyor musunuz? Böyle bir dilim pasta dilimi. Topluluk da daha büyük. Avrupa entegrasyonu yolunda bir adım Bu alan Fransa'nın mutlak egemenliğini kullandığı alandır. Burada bir egemenlik kısıtlaması yok, devir yok. Şimdi birden bire bir Avrupa topluluğu diye bir olgu oluyor, bir sistem bu. Bunun kendine özgü kurumları var. Bunun tüzel kişiliği var. Roma antlaşmasının 216. maddesinde bunun birtakım kurumsal yapısı almış olduğu kararlar, üye devletleri nasıl bağlıyor. Demişler ki, biz topluluğa her üye devlet cebinden bir parça çıkartsın.

- 100 bin lira çıktı.

Neyse bir parça egemenliğini devretsin topluluğa ki topluluk kendine üye devletlerin hukuk sistemleri için de zorunlu bazı kuralları uygulamak durumunda olabilsin. Bakınız şu taralı olan yeni OEF alanı Almanya'nın artık cebinden çıkıp, topluluk için masaya koyduğu egemenlik alanıdır. Her üye devlet bundan bir parça vermiştir. Ve su iç çember olmuştur. Bu iç çember topluluğun egemenlik alanıdır. Her katılan üye mutlaka cebinden bir parça egemenliği buraya verecektir. Neden oklar dışarıya doğru diyeceksiniz?

Şimdi değerli dostlar 1992'de Avrupa tek pazarı olduğu zaman bu çember buraya çıktı. Ben bunu yaptığım zaman 92'den evveldi. Şimdi Mastrage anlaşması yürürlüğe çıktığı zaman bu çember böyle geliyor. Yani kısacası iç çember dış çemberi istila etmeye başlıyor. Yani iç çember dış çembere yaklaşarak ulusal egemenlik alanlarını istila etmeye başlıyor. Diyeceksiniz ki iç çember tamamen gelip dış çembere çıkacak mı? Yok böyle bir olay. O zaman TEK'çi devlete gideriz. Bu adamlar aralarında federal yapıda bir devlet oluşturmak istiyorlar.

Yahut konfederasyon, ama nereden bakarsanız bakın, ister federal olsun, ister konfederal olsun. Federal devletlerin kendilerine özgü bir egemenlik alanı var. Bugün ABD'de ne var, Teksas ayrı bir devlet. Teksas'ın ayrı yasaları var. Teksas'ın ayrı başkanı var.

Şimdi bakınız, bunun içinde ne var? Bunun içinde Gümrük birliği ile ilgili gümrük hukuku var, bunun içinde rekabet hukuku var. Antitröst hukuku var. Bunun içinde şimdilerde kambiyo hukuku bu alana giriyor. Ama özel hukuk burada kalıyor. Yani kısacası Almanya'daki evlenme yaşı ile Fransa'da ki, Belçika'daki, Hollanda'da ki farklı olabilir, buna topluluk hukuku hiç karışmaz, zina Fransada suç değildir. Ama Almanya'da suç olabilir, buna hiç karışmaz. Ceza hukuku bu taraftadır. Usul hukuku burdadır. Medeni hukuk burdadır. Ama rekabet hukuku burdadır. Ticaret hukukunun anti-tröst hukuku burdadır. Kambiyo hukuku şimdi bunun içine girmiştir. Sosyal hukuk büyük ölçüde bunun içine girmiştir. Daha söyleyeyim mi? Topluluğun ticaret politikası bu alanda ortak dış ticari politikası, sendika birlikleri bir ölçüde bunun içindedir. Bir ölçüde üye devletlerin mevzuatının içine girmiştir. Kısacası aysberg derken sonuç olarak şunu söylemek istiyorum. İşte bu gidiş benim ilk tabloda gösterdiğim size Avrupa siyasi birliğine federal ya da konfederal gidiş için öngörülen tablonun temelindeki dinamiti ben size anlattım. Onun için Türkiye'nin tam üyeliği söz konusu olduğu zaman bunun için üye devletler ulusal egemenliklerinden anayasaya koydukları maddelerle devretmişler yetkilerinin bir bölümünü. Ama hala cimri davranıyorlar. 12'sinin anayasasında da egemenlik kayıtsız şartsız değildir. Biz de kayıtsız şartsız olarak millete aittir. Öyle olunca olmuyor sistem, tabii olmuyor. Ben bunu çok söyledim, dediğim gibi açtık, kapadık yani. O

bakımdan bunu geçelim. Böyle bir konu. Bu bir dinamit, o bakımdan söyledim. Sayın Ketenci'nin görüşlerine şimdi bir şey yanlış anlaşıldı herhalde. Beni bağışlasınlar, ben yanlış anladıysam, ya da yanlış not ettiysem. Dediler ki; bundan önceki konuşmacılar ilaca hiç değinmediler. Doğru, ben ilacı bilmem ki. Ben gelmeden evvel sayın başkanla Avrupa gümrük birliğinin fotoğrafını çekip ortaya koyayım dedim. İlaç sektörünü bilmem. İlaç sektörünü sayın Kanzık hocamız fevkaalede iyi etüd etmiş vaziyette. Ben her şeyi bilecek olsaydım zaten bu mümkün değil . İşin hukuki sistemini bileceğim, gümrük birliğini bileceğim, siyasi yapısını bileceğim, ben o zaman ne olacağım? Başbakan olmak için her şeyi bilmeye de pek gerek yok. Ama neyse, evet şimdi o bakımdan ben ilaç konuşmak için gelmedim. Hakikaten fotoğrafı koymak için inşallah size yararlı olabildim. Türkiye jest yapıyor dediler, ben kendilerine katılamıyorum. Türkiye gümrük birliğiyle jest yapmıyor. Şimdi eğri oturalım, doğru konuşalım. Bence Türkiye adamlara, yani Avrupaya vermiş olduğumuz uluslararası taahhütleri yerine getirmek için adım atıyor. Jest değil. Onlar bir şey yapmadı mı? Yaptılar. Ne yaptılar ben söyledim. Avrupa Topluluğu ki o zaman ki adıyla AET, Ankara antlaşmasının yürürlüğünden sonra katma protokolden önce ara bir tarihte ona ara antlaşması deniyor. 1 Eylül 1971 tarihinde Türkiye çıkışlı tüm mallara karşı uyguladıkları gümrüklerini tekstil hariç olmak üzere bu da bir dönemdir, sıfırladılar. Topluluk daha evvelden otomatik olarak yaptı, Türkiye birden bire yapamadı. Türkiye şimdi adamların ki daha evvel yaptı, bittiği için göze batmıyor. Bunlar daha evveli 22 sene geçti. Yapmayın yani, şimdi bunları söyleyelim. Şimdi eleştirelim adamları, doğruya da doğru. Diyeceksiniz ki peki yaptıda ben ona ihracat potansiyeli, o başka Türkiye'nin kendi potansiyeli dışında. O ayrı bir konu. Ben hukukçu olarak antlaşmayı aldığım zaman, o ne yapıyor? Ben ne yapıyorum? Yaptık mı? Tamam. Onları tamamen gerçekleştirdiğine ben daha henüz ulaşamadım. 1995'te olacağını da söyleyemem. Adamların yaptıkları da var. Bu bir jest değil, bir taahhüttür. Uluslararası bir taahhüttür. Türkiye'nin projesi yok. Nasıl bir proje olduğunu bilemiyorum. Acaba Türkiye'ni hazırlığı yok anlamında anlayabilir miyim Sayın Ketenci? Doğru, o zaman tamam Türkiye'nin hakikaten hazırlığı yok, ama burada Avrupa'nın onu savunmak için söylemiyorum, ama Avrupa'nın

hatası yok. Avrupa ile yapılmış olan AET ile yapılmış olan antlaşma bundan 22 yıl önce bugün gümrük birliğine gidileceğini bangır bangır bağırdı. Ondan sonra Türkiye bir süre sonra durdu. Beyler, bayanlar, gerçekle burun buruna gelemim ve hakikaten 1955'ten sonra bu gümrük birliğine gireceğiz artık. Bunun lafı yok. Hani girelim mi? Girmeyelim mi tartışması. Harbi umumi de kaldı. Buraya girilecek. Bu girişte en çok yararlar en az zararı nasıl elde edebiliriz? Onun için orada katılıyorum kendilerine. Yani Türkiye'nin hazırlığı malesef yok, ama bunu yapması lazım.

Şimdi sayın başkan sözlerimi yavaş yavaş bağlamak istiyorum. Çünkü zamanı biraz fazla aldım galiba.

Şimdi evet, kararı yeniden gözden geçirilebilir mi? Bunu sayın başkan da sordu. Bu çok önemli bir konu. Değerli dostlar sayın Kanzık hocamız da burda tablo da gösterdiği zaman , gördük ki gümrük birliğine giriş bir mevzuata taraf olmuştur, doğru. Bu hiç mi kısıtlamasız mı olacak. O kadar da acı olmamak lazım. Şu kadar, burda mı egemenlik devri olayı. Çünkü tam üye oluyorsunuz. Sistemin içine giriyorsunuz. Halbuki gümrük birliğine girmek Avrupa topluluğuna kendileri de yazdılar, tabloda görüldü, tam üye olmak değil. Bunlar birbirinden ayrı şeyler. Gümrük birliği hiç unutmayalım otomatiktir. Takvime bağlanmış antlaşma tık tık tık işliyor. Tam üyelik otomatik değildir. Tam üyelik topluluk tarafından ve Türkiye tarafından karşılıklı siyasi kararı gerektirir. Türkiye siyasi kararını ortaya koymuştur. 14 Nisan 1987'de Ali Hoca cebinde üç mektupla gitti. Tam üyelik başvurusunda bulundu. Niye üç mektup diye demeyin. Çünkü orada aslında üç tane örgüt var. Biz AT deyip geçiyoruz, ama altında Avrupa Kömür Çelik, Avrupa Atom Enerji topluluğu, AET var. Üç mektup. Tam üyelikte üçüne gireceksiniz. Ortaklıkta birine girebilirsiniz. Nitekim biz AET'ye girdik. Kömür çelik dışarıdadır. İşte biraz evvelde konuşuldu, onun için girildi. Şimdi bu siyasi niyet açısından, gümrük alamamak gümrük vergisi alamamak nedeniyle bir kaybı vardır. 4. mali protokol Yunanistan'ın blokajı nedeniyle 600 milyon ekü 1980'den beri alınamamıştır. 4. mali protokol 1980'de yürürlüğe girseydi, ben 5. mali protokolü 1985'de yapmayacak mıydım? Yapacaktım, 1 milyar ekü de oraya koyuyoruz. 1990'da o zaman 6. protokolü yapmayacak mıyım? Yapacaktım. Çünkü mali portresi böyle

gidiyordu, sayın Kafaoğlu da bunu doğrularlar. Böyle protokollerle gidiyor. Demek ki benim mali planda da alamadığım topluluktan 2.5 milyar ekü daha var. Bunlar 5 milyar ekü civarında ediyor. 5 milyar ekü yaklaşık 6 milyar dolara yaklaşıyor. Yahut 5 milyar -500-600 milyon dolara yaklaşıyor. Şimdi masada bu konu vardır. Arkadaş ben gümrük birliğine tek model olarak giriyorum, çünkü bunun örneği yok daha evvelden. Sayın Kafaoğlu'da söyledi bütün ülkeler önce tanıyorlar, topluluğun feodal fonu gibi tarım sektöründeki fonlarından, Avrupa sosyal fonu gibi fonlarından yararlanıyorlar ve gümrük birliğinin şokunu atlatıyorlar. Ordan sonra daha güvenli olarak gümrük birliğinin içinde yer alıyorlar. Gümrük süre tanınıyor. Benim sürem 22 yıldır tanındı, ama tam üye olarak değil, karar alma mekanizmasının içinde ben yokum. Ama sorun bizden kaynaklanmıyor. Bundan sonra sorun Avrupa'nın sorunu. Avrupa kararsız. Avrupa'nın bizi tam üye olarak kabul etme yolundaki siyasi kararı henüz tam olarak oluşmadı. Onu söylemek lazım. Bundan sonra bağımsız tam üye olsanız da olmasanız da antlaşmalara göre gümrük birliğine gireceksiniz. Ama biraz evvel başkanın da dediği gibi bitmiş perişan olmuş bir ülke olarak mı girmek? Hayır, işte o noktada müzakere yolu açıktır. Sayın Ketenci huzurlu olunuz, rahat olunuz, yani Arif bey kardeşim benim iyi arkadaşımdır. Ama her bilim adamı, ayrı ayrı şeyler söyler zaten. Profesörlerinde söylediği genelde kaale de alınmaz. O da ayrı bir konu. Benim ki de dahil olabilir bunun içine gayet tabii. Şunu söylemek istiyorum. Şu anda zaten Brüksel'de Striyn Komite bünyesinde müzakereler devam ediyor. Ben bir hafta, dört gün evvel Brüksel'deydim. Bu komite çalışmalarını götüren, benim doktorayı birlikte yaptığımız Fransa'dan arkadaşımdır. Bana tiyolar verir. Otururuz, konuşuruz. Ortada o kadar trajik bir tablo yok. Diyor ki, gümrük birliğine gidileceği artık kesinleşmiş, bitmiştir. Ne yapılabilir. Türkiye'nin önünde çok önemli bir şey var. Makro konuşuyorum, sektör bazında değil, özür dilerim. Türkiye'nin bir yılda gümrük birliğine gitmekle verdiği kaybı 22.5 milyar ekü dolayında Türkiye kamu maliyesi açısından kararlar benim dışımda alınıyor. Ben sisteme dışardan dahil oluyorum. Bizim arabalarda stepne vardır. 4 teker gider 5. de fonksiyon görmez, ama arabanın içindedir. Arabanın içinde, yanında gelmesi lazım. Ne olur, ne olmaz, yarın öbür gün, bir tanesi patlavıverir çıkarır tık

takarsın. Zaten onun için Avrupa'da şu anda beni mekanizmanın içine sokmuyor , ama benden de kopma diyor. Benim için de gel diyor. Şimdi bunların alınması söz konusu muhtemelen de gümrük birliği perspektifi içinde müzakereleri iyi konursa, iyi pazarlık edilirse sayın Ketenci bunlar kotarılır. Bir gümrük birliği divanı tahkim divanının oluşması gündemdedir. Yani Gümrük Birliği'nin getireceği sorunlar için Türkiye'ye de topluluk ülkelerinde üç kişiden oluşacaktır bu tahkim divanı. Bir tane Türk yargıç, bir tane topluluk tarafından yargıç, iki yargıç bir araya gelip te bir üçüncü yargıçı da atayacaklar. Üç kişinin belki de beş kişi olması bu görüşme masasındadır. Türkiye oldum olası uluslararası düzeyde böyle tahkim, yargı gibi konularda eli ayağı titrer. Değerli dostlar, etmeyin, eylemeyin, ben 8 sene Dış İşleri Bakanlığı hukuk müşavirliği yaptım. Son iki yılı Dış İşleri Bakanlığı baş hukuk müşavir yardımcılığı yaptım. Üniversiteye geçmeden evvel. Bunu ben diplomatlarla konuştuğum zaman tüylerim diken diken oldu.

Değerli dostlar, sevgili kardeşler, alabilirsem diplomatım, siyasi memurum, gel, otur konuş. Niye korkuyorsun, uluslararası hukukta divan üyesi olarak yer almaya, bunu hukuki planda tartışmayla , yok ama siyasi. Siyasi işte oldu oda böyle oldu. Dış ilişkilerimizi hukuk temeline oturtalım. Bunu biz yapamadık. Burada tekrar söz konusu divan tahkim divanı Türkiye'yi nasılsa ite kalka yaklaştırdılar buna. Şimdi biz okey diyoruz. Adamlar kaçıyorlar. Brüksel'de son toplantıda arkadaşım söyledi bana. Bir türlü divanı kuramıyoruz,ama gene de gündemde bir takım başka konularda var. Burada biraz zaman aldım. Teşvikler çok önemli. Teşvikler yasak, prensip itibariyle. Roma Antlaşmasının 92. maddesi. Ama istisnai bazı durumlar bazı teşviklerin de legal sayıldığı, izin verildiği bazı teşviklerde biliniyor. Az gelişmiş yörelere yapılan yatırımlar, ekonominin bir sektörünü, güç durumda olan bir sektörünü teşvik etmek amacıyla yapılan teşvikler devlet yardımları. Avrupa ortak pazara bağlı sayılabiliyor. Bu konuda tereddütüm Roma antlaşmasının kendi içinde de bu yolda hükümler olmasıdır. Bizim ortaklık ilişkilerimizi koruma hükümleri var mı? Var. Katma protokol 60. maddesi açıkça şu hükmü getiriyor. Türkiye'ye ve topluluğuna diyor ki, Ya Türkiye, ya topluluk. Eğer bu katma protokol uyguladığında bu Ankara antlaşması

uygulandığında ekonominin bir sektörü çökerse ilaç sektörünü bunun içine getirip koy. Çöker ise, yahut bir bölgenin ekonomik yapısı, dengesi bozulur ise gerek Türkiye, gerek eğer bu olay toplulukta olumuşsa topluluk tarafı, şunun altını çiziyorum, tek başına olarak karşı tarafın onayı olmaksızın istediği koruma hükümlerini alır. 60 madde katma protokol. Aynı madde Roma Antlaşması 226. maddesinde kendileri için ön görülmüştür. Aynı madde aynen alınmıştır. Yalnız her nimetin bir külfeti vardır. Burada alınan önlemlerin geçici olması ve sorun çözümlendiği anda bu tür önlemlerin hepsinin kaldırılması lazım. İşte sayın başkan izin verirseniz burada bir standartlar konusu v.s. var. Ama zaman kalmadı, çok özür dilerim. Gene beni sabırla dinlediniz. Sağolun.

Ecz. Zafer KAPLAN

Teşekkür ederim. Sayın Haluk Günuğur yaklaşık yarım saat konuştu. İkinci turda ikinci olarak sözü Sayın Arslan Başer Kafaoğlu'na veriyorum.

Aslan Başer KAFAOĞLU

Şimdi efendim, lafın kisası, ben ne dedim ortak pazarda hiç bir şey kesin değil. Arkadaşımız bunu teyid etmekten başka birşey yapmadı.

Şimdi ben en iyi bildiğim konulardan birini söyleyeyim. Muhasebe standartları; muhasebe standartlarında 4-9-7-6 numaralı tebliğler vardır. Ortak pazar içinde bunların hiç birini, tam uygulamayan ülke yoktur. Hiç bir ülke yoktur ki bu dört maddeyi genel tebliği tam uygulasin. Bu böyle, yani ortak pazarı hukuktan çok siyaset ve ekonomi yönetir. Mesela ortak pazar veya AT, Avrupa birliği diyelim. Şimdi Maastricht antlaşmasının yapıldığından daha geridedir. Siyasi ve ekonomik birliğe varma bakımından, niye? ABD bunalım geçirmiştir. Demekki hukuk falan hikaye. Hukuk zamana, ekonomik şartlara göre ayarlanıyor. Zaten gayesi ekonomik, baştan söylediğimiz gibi gayesi ekonomik. Ha, sen girdin, gümrük birliğine değil, ileriye girdin, kriz geçirdin. Mesela şimdiki İspanya'nın geçirdiği işsizlik krizi gibi hemen sanayi önlem alıyor. Topluluk şartlarını değiştirerek topluluğun kriterlerle sığmayacak şekilde seni bazı müeyyide, hükümlerle kaldırıyor. Ben onu söylemek istedim. Fakat sonra dedim, biz yiğitliği çok sevdiğimiz için canım biz idare ederiz. Biz böyle de gideriz hiçbir şey iste-

meyiz de, onu da teyid etti. Tahkime falan gitmeyiz, tahkime gitmediğimiz gibi bir şey istemeye de gitmeyiz biz. Çok yığtız. Almanya'yla müttefik oluruz. Çanakale'nin bütün yükümlülüğünü üstümüze alınız. ABD ile müttefik oluruz, körfez savaşının en büyük yükünü çekeriz. Ya, bizim de şu hakkımız demeyi 7 sene sonra aklımıza getiririz. Petrol boru hattı gibi. Ya, yeni mi aklınız başınıza geliyor derler. Çok büyük menfaatleriniz gitseydi bu kadar geç kalmadınız derler ve sizi köşeye sıkıştırırlar. Benim söylediğim budur. Ortak pazarla müzakereyi iyi bilmek lazım. Ortak pazar ekonomisindeki ülkelerin durumlarını çok iyi bilmek lazım. Zamirini bilmek lazım. Zamirini bilmek diye eski bir söz vardı. Ben çok severim, yani o adam oraya otururken ne düşünüyor. O ülkenin çıkarları neyi getiriyor. Biz de bulunduk mu müzakerelerde, arkadaşım falan dediği yerlerde biz de bulunduk. Çok yakınımız bulundu. Müzakerelerin nasıl olduğunu biliriz. O maddelerin hepsini biz de sayarız gerekirse. Ama maddeler önemli değildir. Maddelerin önemli olmadığının en güzel delili de, Avrupa bir hamleyle oturalım her şeyi konuşalım dedi, işte her şey.

1- Para birliği-Mastrich

2- Sosyal şart

Siyasi birlikle ilgili bazı meseleler.

Ne yaptılar, gittiler. sosyal şartı da İngiltere'nin muhalefeti....sosyal şart uygulanıyor şimdi. Sosyal şartın hangi maddeleri mesela İspanya'da uygulanıyor. İngiltere dışında evet, ben size başka şey söyleyeyim, bugün ortak pazarı bırakın. GATT sallanıyor. ABD ne diyor? Kongreye uzak şark devletlerine sosyal standartlarınız işçi standartlarınızı şuraya getirmeden GATT'dan yararlanmazsınız diyor yani bu hukuk mukuk değil. Çünkü devletler hukuku gevşek bir hukuktur. Bunu tutmayan adamı getirip hapsedemezsin, devlet hapsedilemez. Yapılacak şey ona ancak mukabele edilmesi falandır. Devletler hukuku zaten kendisi. Yargı müeyyidesi az olan hukuktur. Ne diyor? Sen madem katma protokolu on sene geriye attın diyor, ben de işçilerini senin şu şu şartları saymıyorum. Ama ikinci derecede bazı haklar veriyorum. Onların verildiğini biz biliyoruz ve bu hakların çok büyük rol oynamadığını da. İşçilerimizin Almanları bile isyan ettirecek bir

statüde olmasını dolayısıyla biliyoruz. Yani bizi bırakın Alman yazarları bizim hakkımızda kitaplar yazıyorlar ve bu kitapları edebiyat ödülü kazanıyor. Hani bir divan şairi vardı. "Kafir ağlar hali perişanımıza". Kafir ağlıyor yani. Şimdi o kadar ortak pazarcı olmayalım yani ben Türkiye'deki diplomatlar kadar Türkiye'deki bazı devlet velhasıl hukukçular kadar İtalyan, Fransız hukukçularının GATT, Avrupa Topluluğunu sevdiğini sanmıyorum ki tam üyeler içinde Almanya'dan sonraki şey plandalar efendilik bakımından bu çok söylenir, Avrupa'da her yerde yazılır efendilik taslama. Efendilik taslama deyince Almanya ile Fransızlar kastederler. Fransızın bile Alman hariç tabii bizim Türkler kadar AT savunduğunu, ortak pazarı savunduğunu sanmıyorum. Biz de yabancı gazeteleri hergün okuyoruz. Yabancı dergiler her gün bize de geliyor. Bir Fransanın gösterdiği bir şey, karşısında Maastricht Anlaşmasının bazı hükümlerin gösterdiği tepkileri biz de biliyoruz. ABD Uruguay'la olan müzakerelerin de Fransa'nın direnişini biz de biliyoruz. Uruguay Raund müzakerelerinde Türkiye Fransa'dan çok daha yararlanmış olacağı şeyde, kendi iç hukukunu da çok igilendirdiği halde tarım ürünlerini sübvansiyon bakımından Türkiye sahnede görülmemiştir. Yiğitiz, aslan gibiyiz, maşallah her şeyi yaparız. Ne yük gösterilirse yükleniriz. Kore'de, Japonya'da sübvansiyon yapılmayacak dendiği için pirinç üreticileri ayağa kalkmıştı, bakanlar istifa etmiştir. Sanki bizi hiç ilgilendirmiyor. Türkiye'de hiç. Uruguay rant nedir desek şimdi sen 100 kişiye, belki üç kişi bilir. Yani biz yükümlülüklerimizi ortak pazara da girdiğimiz zaman öğreneceğiz Açık olarak söylemiyor. Hükümetin bir milli politikası olmadığı için hiç bir mevzuda olmadığı için ama eğitim politikasında da ilaç politikasında da sağlık politikasında da, hatta güvenlik politikasında da belki orda vardır diyeceksiniz, ama birşeyi olmadığı için ama diyoruz bu varmış. Konuklar çıkıyor. Ben yeminli mali müşavirim, yeni öğreniyorum. Maliye'nin Tebliği çıktıktan sonra. Benim birliğime gelipte bir hükümet gelin şunu konuşalım falan demiyor. Dese daha iyi kanun çıkar. Yani yakınız, ortak pazar tamı var. Yani o danışmama falan, her mevzuda var. Bu gün doğu politikasında meclisin haberi yok bizi bıkarın, kabinenin öbür yarısının ekonomik kararlardan haberi yok. Kabinenin öbür yarısının siz mi bu ülke de toplanacaklar da eczacılarla, bilmemnelerle Avrupa toplu-

luğu konusunu konuşacaklar. Yahu, bu başbakan yardımcısı resmi gazetede okuyor iktisada ait kararnameleleri, imzalarken bile okuyacak vakti yok. Çok bol kıymetli vakti, onun için bir pazarlık konusu olan bu konuda kazığı mutlaka yeriz. Onun için ortak pazara bu yüzden karşıyız ki ikinciye geliyorum. Ortak pazar çok iyi bilinir ki en çok kuvvetli ülkeye yaramıştır. Bunu kimse inkar etmez. Ne Fransız, hayır efendim, aman efendim, işte bakın milli gelir artışlarına bakın, işsizlik azalışlarına bakın, teknolojik gelişmelere bakın. Patentlere , patent artışlarına bakın. Tediye muvazenelerinin veyahut dış ticaret dengelerini fazlalığına bakın. Almanya'ya yaramıştır. Bugün Yunanistan bile büyük zarar görmüştür. Arkadaşımız iktisatçı olmadığı için 6 milyar doları para sanıyor. Türkiye'ye 80'den 94'e kadar 57 milyar dolar fazladan girmiştir. 57 milyar , gelen para önemlidir. Yığılmakta bir defada alınan dolar önemli değil. Dolar ordan 20 milyar dolar ABD'den para gelse, Türkiye'nin hiç bir işine yaramaz. ekonominin kendi yarattığı dolar önemlidir. İktisatta bunu öğrenmeniz lazım. Türkiye iktisatçılarının öğrenmesi lazım. Bakın Türkiye'ye 57 milyar gelmiştir. 24 Ocak'tan bu yana 57 milyar. Türkiye'nin bütün borçları 13 milyar dolardı. Şimdi 70 milyar dolardır. Gelen para 57 milyar dolardır, geldiği için batmıştır Türkiye. Gelmediği için değil. Çünkü o dolarlar başka bir ağırlıkta olmuştur. O dolarlar üretime aksetmemiştir. Ekonominin kendi yarattığı dolar önemlidir. Ekonomiye dışardan gelen dolar o kadar önemli değildir. Onun için 6 milyar dolara özenip onun hatırı için benim 6 milyar da geliyor, ne duruyorsunuz? 6 milyar ne ki! Ben biliyorum bir tek grubun 6 milyar Türkiye'de var, mevduatı var, 6 milyar nedir ki yani? Türkiye'nin 4 aylık, 2 aylık ithalat geliş aklı başında ithalat yapmazsan belki bir aylık olur. Ekonominin dış faktörlerden değil iç faktörlerden kurtulacağını bu ülkenin iktisatçıları, siyasetçileri, hukukçuları, aydınları anlayamazlarsa asıl felaket buradadır. 6 değil, 16 milyar dolar gelse her gün Türkiye'de bu gün piyasada gezen 20 milyar dolar var. Fakat bizim başvekilimiz gidiyor İMF'den 1.2 milyar dolar istiyor. İMF'de demiyor ki ya senin orda 20 milyar dolar duruyor, sen onu piyasaya soksana ya!... demiyor. Çünkü İMF'nin vazifesi o değil. Bir kere İMF'ye gitmesi yanlış. İMF'nin Türkiye'nin bu durumunda işe karışması yanlış. Çünkü Gruton Vuts antlaşması uluslararası ödemeleri sekte vermeden

dikmesi için çalışır. Yani ödemedim diye, ödemiyorum dediği dış borç yok ki. Türkiye'nin dövizli olmadığından dolayı Türkiye'nin ticareti, dış ödemeleri aksamaya giriyor değil ki. Bir kere oraya müracat etmek yanlış. IMF'nin vazifesi o değil. Nitekim IMF hiç bir şey yazmadan sadece ahbapça tasiyeler vererek bu nerden ileri geliyor. Hala dışarıdan gelen şeylen Türkiye ekonomisi kurtulur. Bir şey var, ondan sen ekonomini kanamaya açık bırakmışsan ve şimdi şunu söylüyorum. Türkiye'de ekonomi kanamaktadır. Bu kanarken ne yapsanız boştur. Nedir bu kanama, borç ödemedir, yanlış anlaşılmasın dolar ödeme değil. Türk parası borcudur. Söylüyor başvekil 100 liralık vergi alıyoruz. 104 liralık borç ödüyünüz diyor. Bu durdurulmadıktan sonra ortak pazara girmek, vergi reformu yapmak, ne bileyim masraf kısıyorum diye lüzumsuz şeyleri küçük küçük şeyleri kısarak iş yaptığını zannetmek iş güzarlıktır. Sadece ortak pazar da öyle.

Ortak pazar bizim gümrük birliğine girmemizi bir maddede, bir kusur bulup erteletecektir. Çünkü Türkiye'nin şimdi bir ekonomik antlaşmaya ekonomik aksiyona muhtaç olacak hali yoktur. %400'den faiz alarak memur maaşı ödeyen bir ülke gel seninle şu müzakereyi yapalım diyecek kadar bu adillliği Avrupa medeniyeti onlara uygun görmez. Bu çünkü çok büyük bir zaafından hukukta gabin denen çok iyi bildiğniiz müesseseden başka bir şey değildir ve Türkiye'nin her gün 1 trilyon lira borç öderken başka meseleyi bir başvekilin bir Maliye Bakanı'nın, bir kabinenin düşünmesi olanağı yoktur. Türkiye'nin her gün bir trilyon borcu öderken ve her ayın 15'i başvekili ölüp ölüp dirilirken maaşı ödeyebilecek miyim diye. Bu gibi meselelerle uğraşmak Avrupa ekonomisiyle rekabet etmek hangi ekonomiyle rekabet edeceksiniz. En büyük kuruluşumuz işçilerine mecburi izin veriyor. Onun için Türkiye'nin Türkiye'den dolayı değil bereket ki insanlarda onlarda avrupa uygarlığının verdiği bir kültür var. Onlar bizi almayacaklar. Bereket ki almayacaklar. Çünkü Türkiye'nin bu sanayi ile Murat otomobille mi gireceksiniz ortak pazara. Kendinize kapatmaya niyetli olduğunuz Karabük ile veyahut İskenderun'la veyahut Ereğli demir Çelikle mi gireceksiniz. Neyle gireceksiniz. Bereket ki adamlar bizi alamayacak, onu söyleyeyim. Hele bu sene de dursun diyecek. Teşekkür ediyorum.

Ecz. Zafer KAPLAN

Çok teşekkür ederim. Efendim sözü sayın Şükran Ketenci'ye veriyorum.

Şükran KETENCİ

Ben jest yaptt Türkiye derken hukuk kuralları açısından söylemedim. Hukuk kuralları açısından işliyor takvim. 1995'te uygulamaya geçiyor ama hukuk kuralları açısından işlemesi gereken diğer takvimler durduruluyor. Diğer takvimler durdurulurken, takvimin yanı için Türkiye ben bu işi yaparım diyor. Jesti bu anlamda kullandım. Serbest dolaşımdan başlarsak;

Şimdi Avrupa birliğinin sosyal siyasal ekonomik boyutları var ve ekonominin bir dalı sadece gümrük. Biz bir dalını sadece işletiyor, hayır diğer dalları da olacak dendi mi onu kabul ediyoruz bu jesttir tabi. Jest değil de nedir? Bu tek kelime ile bir jesttir ve biraz hovardaca bir jesttir. Çünkü Türkiye'nin en zayıf olduğu ve rekabet edemeyeceği alan bu. O kendi sanayinin var dediğimiz sanayiinin bitmesi anlamına geliyor.

Sana burada niye evet diyordu, şu anlamda evet diyordu. Bir takım çekencelerin konabileceği ve bununla diğer adımları atabileceği için evet diyordur. İş uygulamaya kalınca hepsinin istediği korumacılık şu anda sanayiinin çünkü son ekonomik krize bakın paketle istemlerini ve hükümetten beklentilerine hepsi gümrük birliğinin tersine gümrük birliği kurallarına aykırı önlemleri istiyor, dayatıyor hükümetlere ve ihracatta paketteki beklenen patlamanın da düşünülen bütün önlemleri hatta bu sefer de gizli yapıldı onlar. İhracatla ilgili biz şu anda gelmiş teşvikleri bilmiyoruz. Kamuoyuna bunlar açıklanmadı. Şöyle ifade edildi. Dikkatinizi çekerim, altında bütün ülkeler bunu böyle yapıyor. Teşhir etmek zorunda değiliz, çünkü aslında hepsi Avrupa Gümrük birliği ve şeyine aykırı kararlar , çünkü şu anda alınıp uygulamaya sokulmuş olanlar ve iş dünyamıza işte gidin sorun öğrenin sizin için sağlanmış çok sürpriz kolaylıklar var diye. Televizyonda sabahleyin duyuru yapıyorlardı, son paketle ilgili. Daha sonra ben onu araştırdım. Öğrendim ki tümüyle alınan teşvikler gümrük birliğinin ilkelerine ters olduğu için onları resmi karar olarak politika olarak uygun görmedi. O uygulamada tersini yaptı. Sanayinin şu anda ayakta kalması için gümrük birliğine geçilmeden bile istediği önlemler gümrük birliğinde tam tersi. Şimdi

bu tabloyu görmemezlikten gelemeyiz. İkincisi hedeflediğimiz bir birlik onu tartışmıyoruz, o farklı bir tartışma. Ama hedeflediğimiz hiç bir alanı değerlendiremiyoruz. Hiç bir alanda bir şey yapmıyoruz. Standartlara uyma anlamında hiç bir şey yapmıyoruz. Orda diyoruz ki bizim egemenliğimiz var diye eylülden bu yana orda AET'den gelen siyasal standartlar ile ilgili sendikal haklar, insan hakları ne gelse hep bizim iç işlerimiz, bağımsızlığımız falan dedik. Ondan sonra da bir alanda biz kendi içişlerimizle bağımsızlığımızdan vazgeçmiyoruz, en zayıf olduğumuz alan ve burda hiç bir iddiamız hiç bir yarışma şansımız yok. Bunu ben akılcı görmem, en azından, ikincisi bir başka konunun altını vurgulamaya çalışmışım, son krizlerle bağlantılı avrupa birliği espirisinde çok önemli değişimler yaşıyor dedim. Ona dikkatinizi çekmek istedim. Özellikle de NAFTA'nın oluşumun ve krizle bağlantılı Avrupa'daki başka paralel eğilimlerden söz ettim. Yani Türkiye'nin ortaklık beklentisi ile ilgili Avrupada tersine siyasal gelişmeler var, eğilimler var ekonomik gelişmeler var. Hatta Avrupanın kendi birliği içinde tersine gelişmeler var. 1992 takvime göre söz konusu olan Avrupa birliği uygulamaya girmiştir. Burdaki toplantıda parlamenter sözcüler şikayet ediyordu. Eskiden avrupa içinde dolaşırken pasaportumuzu bazen yıllarca çıkarmak zorunda kalmazdık. Avrupa parlamenterleri Pasaportuma gümrük kapılarında 5-6 kez çıkara çıkara esiyor diyor. Bir Fransaya geçişte Hollanda'dan pasaportumu çıkartmak zorunda kalıyorum. Biz nereye gidiyoruz diye bunun sorgulanmasını yapıyor. Çünkü gerçekten uygulama pratikte en güçlü olanı yarayınca ekonomik krizle bağlantılı olmayan diğerlerine yaramayınca diğerleri Almanya'nın onların yararına bekledikleri önlemleri almaması karşısında, tersine siyasi ve ekonomik kararlar aldılar ve bir süre alanda delinme yaşandı ve biz ise takvimi işlettiğimiz alanda kulanılabilirliğimiz hakları kullanma konusunda ki siz de ona katıldınız. Hiç bir alışma yapmadan takvim işliyor. Bu ürkütücü bir gidiş ve hocamızın iyimserliğine ben katılmıyorum. Avrupalılar jest yapar dedi. Arslan Başer Hoca almazlar dedi. Çok siyasal bir şey ağır basarsa almazlar ama şu andaki tavırlarında sizin bu konuda taahhüdünüzü zaten yapacaksınız üslubundalar. Şu anda benim tanık olduğum bütün ekonomik siyasi ve hukuki sözcülerinin altını çizdikleri olaylar var. Bunların en azından şu andaki vurgulamalarını

söylüyorum. Şu anda herhangi bir uluslararası toplantıdaki vurgulamaları bizim zaten gümrük birliğine evet dediniz. Gereğini yerine getireceksiniz. Ama diğer konularda sizin için neler olabilir. Onları gelin, görüşelim espirisinde yaklaşıyorlar. Resmi sesleniş bu. Ona da şu anlamda hiç uzak bakmıyorum. Çünkü benim söylediğim deminki olaydan dolayı uzak bakmıyorum. Avrupa'nın Avrupa birliğine bakış açısı değişti. Avrupa'nın ilişkilerinde bir kez daha altını çiziyorum. Önemli görüyorum. İki tür ülke beklentisi var. Avrupa'nın ortağı ve Avrupanın pazarı ülkeler ve Türkiye içinde istenilen Türkiye'nin koşullarının daha doğrusu onlar için uygun görülen yeri, biraz da siyasi yanı ağır basıyor bu ve bizim eksikliklerimizden kaynaklanıyor. Tabii ki onları o anlamda eleştirmeye hakkımız yok. Türkiye için istenen yer daha doğrusu siyasetin istediği yer ortak bir pazar ilişkisi içinde giderek yaklaşması gümrük birliği pazar ilişkisindeki bir yaklaşma adımdır. Ekonomik işbirliği adımı değildir. Ben bunun oraya varacağı sonucunu görmüyorum. Tamam içli dışlı olmada karşı tarafı zorlama araç haline getirilebilir ama bu içli dışlı olmada bir de pazar oluyorsa, bizim için sonuç sadece pazar olmaksa ve arkası gelmiyorsa diğer anlamda bizi güçlendirip, pazarlık marjımızı arttıracığı kanısında değilim. Kaygılıyım. Dediğim gibi temel neden olarak da kendimizi sorumlu görüyorum. Türkiye'nin Avrupa ile ilgili ilişkilerinde hiç bir alanda, hiç bir konuda ne siyasal ne ekonomik ne de teknik anlamda ciddi çalışmaları yok. Sadece çalışmalar olması değil. Ciddi ağırlıkları yok ve en kötüsü de Türkiye'nin şu anda uyguladığı krizden çıkış önlemleri ekonomik paket, özelleştirme dahil, gümrük birliği ile ilgili konularda Türkiye aleyhine çok hızlı yeni olumsuz koşulları da getiriyor ve burda bir çelişki var. Ben korkarım ki özel sektörümüz bir kaç ay öncesine kadar gümrük birliğini savunuyordu. Önümüzdeki aylarda aksini savunacak.

Nasıl ki bütün o en küçük sıkışıklıklarda arkasından tüm korumacılık önlemleri istendiyse burda da ben yakın tarihte özel sektörün gümrük birliği'ni erteleyelim ya da benim sektörüm için şu şu koruma önlemleri ya da ayrıcalıklar alınsın diyecek. Onlarda bir çok konuda uyum bakımından çok geride kaldılar.

Dinleyici: Neleri kastediyorsunuz hanımefendi?

Şükran KETENCİ

Her şeyi, herşeyi, sektörleri, tekstil sanayii örneği, şu anda istediği tekstil sanayinin Türkiye'de baştan sona korumacılık önlemleri, otomobil sanayinin istediği baştan sona korumacılık önlemleri, ilaç sanayiinin, şu anda baştan sona korumacılık içinde. Hangi sanayicimiz Gümrük Birliği'nin koşullarına evet diyor ya da hazır. Bana bir örnek verin. Şapkamı çıkaracağım. Şapkam yok ama yani öyle bir sanayii göremiyorum ortalıkta ve bir şey daha vurgulamak istiyorum, Avrupa içinde bizimle ilgili bazı haklar tek taraflı tanındı dendi. Bu tek taraflı tanımına üstün ekonominin hiç bir kaybının riskinin söz konusu olmadığı alanlar malesef. Ama bizim kazancımız olan alanlara ilişkin bir hak tanıma olmadı. Benim demin vurguladığım birinci konuşmamda hiç bir şey yapılmadı dediğim olaylar başkaydı. Şu anda Avrupa'da uygulanmaya girmiş çok küçük daire çizdiniz ya siz küçük dairenin içinde bizim kullanabileceğimiz bir sürü hak alanı var. Ağırlıklı yurt dışında çalışan işçilerimizle ilgili biz bunların hiç birini kullanamıyoruz. Ben onu kastetmişim.

Dinleyici: O iç daire tam üyelik dairesi. Tabii içine girdiğimiz andan itibaren.

Şükran KETENCİ

Hayır, hayır. Onlar, bizimle ilgili söylemiyorum. Aralarındaki antlaşmalar gereği diyorum. Onların kendi yükümlülükleri kendi hukukları gereği. Benim kastettiğim Avrupa iç hukuku gereği. Bizim orada çalışan işçilerimiz bakımından tanımaları gereken hakları tanımıyorlardı. Bizim açımızdan değil, bizim üyelik açımızdan değil, siz onu yanlış anladınız.

Dinleyici: Konuyu yine Türk işçilerinin serbest dolaşımına mı getiriyorsunuz?

Şükran KETENCİ

Seçme seçilme bir sürü , hayır hayır. İnsan hakları çok çok boyutlu. Hepsini söylüyorum yani o kadar çok madde var ki konuyla ilgili bunların hiç biri uygulanmadı. Tırnak açarak bir şey daha söyleyeceğim, yine o iç daire ile ilgili. Bugün Türk birliği ile ilgili falan çekinceler koymaları dışında asıl

Avrupa Birliği'ne yönelik siyasi insan haklarının anlamı kapsamında kendilerinin işlerliği olan uygulamadıkları çok fazla hukuk kuralı var. Hiç birini uygulamıyor. Örneği çalışanların Avrupa içinde çalışanlardan söz ediyorum, Türkleri değil, avrupalı çalışanların serbest dolaşım hakkı. Aynı hukuk iş, güvenlik hukuku, sosyal güvenlik hukuku hakları hiç biri ile ilgili atılmış hiç bir adım yok. Ve bunların o yüzden 1992'de uygulamaya girmiş olması gereken kuralların hiç biri geçerli değil. Kağıt üstünde kaldı uygulanmadı. Çünkü onun uygulama anlaşması yapılamadı. İş hukuklarını ona göre değiştirmediler. Avrupa hukukunun iç dairesinin gerekleri söz ettiğim ekonomik kriz nedeniyle askıya alındı. Uygulanmadı. Yani Avrupa Birliği'nin iç hukuku kuralları uygulanmıyor şu an.

Başkan: İkinci turun son konuşmacısı yine İlker KANZİK hocamız. Buyurun efendim.

Prof. Dr. İlker KANZİK

Ben daha fazla ne diyebilirim ki; olay gerçekten kapımıza gelmiş . Hala teferruatta tartışıyoruz gibi geliyor bana. Konunun uzmanı değilim, onun için de fazla konuşamayacağım. Şimdi benim bir devlet anlayışım var. O da devletin ciddi olması gerektiği. Devlet benim şimdi şu sorunum var, diğer sorunlar tehir ettim diyemez. Bu devlet olmaz. Yahut da devletler hukukunda en azından saygı görmez. O nedenle bizim önce ciddi bir devlet nizamı kurmamız gerekir herhalde. Tüm kurumlarıyla beraber kurmamız lazım ki ve herşeyi zamanında, vaktinde ve uzmanlarınca çözelim ve bunları projeksiyonlar yapıp uzun dönemlerde uzun vadede başımıza neler geleceğini iyi bilelim, iyi öğrenelim, iyi öğretilim. Benim şimdi gördüğüm olay şu; bizim başka sorunlarımız var, biz bu mükellefiyeti yerine getiremeyeceğiz. Zaten getirsek bile onlar getirmeyecek. Bir kesimde aysberg bize inşallah çarpamaz, ıskalar da biz de bu işten kurtuluruz gibi bir hava var. Öbür kesimde ise yok mutlaka çarpacak ona göre hazırlıklı olalım havası var. Ben yanlış anladıysam tabii bu benim anlayışsızlığımdandır, öbürü de diyor ki aman çarpacak, ama ne yapabiliriz. Bir şeyler yapalım. Vakit te kalmadı elbirliği ile birşeyler yapalım. Şimdi herhalde buna da karar vermemiz lazım toplu olarak. Ama gördüğüm kadarıyla da tartışmalar uzayıp gidecek, çarpınca

göreceğiz herhalde. Evet ben daha 0fazla konuşmak istemiyorum.

Ecz. Zafer KAPLAN

Değerli konuklar, ikinci turu da bitirerek konuşmaları tamamlamış bulunuyoruz. Ancak şüphesiz sizlerden sorular alacağız. Daha önce çok yararlı içerikli olan tartışma içerisinde tabii farklı yaklaşımlar ortaya çıktı ve bu arada sayın Haluk Güntüğü hocamız çok kısa bir süre vakit istiyor. Size de aynısını vereceğiz efendim. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Haluk GÜNTÜĞUR

Sayın başkanım, teşekkür ediyorum. Sorular da gelecek onlara yanıt arayacağız. Ama şu salondyaklaşık 50 kişi kaldıysa 45 kişide farklı görüşler vardır. Ben 44 görüşe saygılıyım. Nasıl ki sayın Kafaoğlu'nun da aynı görüşleri paylaşması gibi. Bundan daha doğal bir şey yok. Demokratik bir platformda oturmuş tartışıyoruz. Şimdi Sayın Ketenci de söylediler "ben bu işe karşıyım" dedi. Gayet doğal. Ben de diyorum ki ben bu entegrasyon sürecinin yararına inanıyorum. Tam üyeliğin de yararına inanıyorum. Argümanlarını da gayet tabii bu çerçevede içinde getireceğim. Sayın Kafaoğlu, Konfüçyus'un bir lafı var, ben onu çok severim. "Karanlığa küfret, ama sonunda bir mum yak" . Şimdi gönül arzu ederdi ki yani gayet güzel benimde canı gönülden katıldığım iç politika ile ilgili güzel değerlendirmeler yaptılar. Şu günkü tablo iyi bir şey mi? Değil. Kendilerine en az kendi getirdikleri görüşler kadar katılıyorum.

Ben görüşlerinize ne kadar saygılıysam gönül arzu eder ki aynı saygınlığı siz de gösterin, teşekkür ediyorum. Tabii siz de ekonomist olarak ekonomiyi ön plana çıkarıyorsunuz. Takdir ederim. Ama ben de hukukçu olarak hukukun vazgeçilmez belgeler olduğunu söylüyorum. Bunların dışına da çıkamazsınız. Artı siyasi niyetin her zaman Avrupa'da ekonominin önünde olduğunu ifade ediyorum. Ekonomi araçtır. Amaç siyasi bütünleşmedir. Tabloda da zaten çıktı. Tablo açık bir şekilde gösteriyor. O bakımdan bunları sonra ortak pazar diyorsunuz. Ortak pazar ağız alışkanlığı oldu onu kabul ediyorum, ama artık Türk kamuoyunun da Avrupa Birliği olarak kabul etmesi lazım. Montre Antlaşması yürürlüğe girmesiyle birlikte bırakınız Ortak pazarı, AT bile bitti. AET bitti. Onun ismi AB oldu. Düne kadar AT

binemedik ama AB dediğimiz sudan a-bu hayat içelim. Bu da ayrı bir konu yani. O bakımdan bunu da ifade etmek istiyorum. Ekonomik entegrasyondan zenginler yararlanır. Fakirler hiç bir şey yapamaz. Buna katılmak mümkün değil herhalde. Söylemek lazım. Ben ise en çok fakirlerin en az zenginlerin yararlandığını düşünüyorum. Çünkü topluluğun strüktürel yapısına baktığımız zaman bu biraz evvel size söylediğim fonların her birinde 20 milyar ekü toplanıyor. FEDER fonları için de bu böyledir. Şimdi ben size bir şey söyleyeyim mi? İtalya Mezza Corno İtalya İtalya olduysa bu gün günümüzde sizin o tarihteki ortak pazar adıyla anılan bu topluluk sayesinde olmuştur. Neresinden bakarsanız bakın Mezza Corno, İtalya bu gün bu hale İtalya geldiyse bu topluluğun yapısal fonlarıyla olmuştur. Çünkü o tarihte 5'ler aynı düzendeydi.

İtalya çok gerideydi. İtalya bugün gelmiş nereye gitmiştir. Artı Yunanistan, İspanya, Portekiz girdikten sonra bu ülkeler şimdi söyleyeceğim rakamı ithal Yunanistan 26 milyar ekü almıştır. 5 sene içerisinde Avrupa'dan. Bu da az ise artık benim söyleyecek hiçbir şeyim kalmıyor ve Yunanistan'ın milli gelirinin nereye ulaştığı, ben hukukçuyum ama af edersiniz ekonomiyi hiç bilmeyen de değilim. Yani hukukçular arasında ekonomist sayılabilirim. onun için ben açıkça söylüyorum. Ekonomik entegrasyonda birleşik kaplar teorisi bir ölçüde geçerlidir. Fakirler bir ölçüde yukarı giderler, zenginler bu fonların özü budur, adam getiriyor parayı koyuyor ortaya. Kim neyine göre, ekonomik gücüne göre. Almanya çok koyuyor. Kim ne kadar fazla alıyor, en zayıf kimse o alıyor belli oranda. Yunanistan malı götürdü. Yunanistan 26 milyar ekü , İrlanda (küçük bir ülke) son dört sene içinde 9.5 milyar ekü götürdü. Bakmayınız bazı gerçekleri de izin veriniz ifade edelim. İnanmayabilirsiniz. Ona hiç saygım var. Türkiye girmesin girmesin ama, mücade ederseniz inananların da görüşlerini ifade etmesine olanak sağlayınız. Ketenci jest hala, jest taahhüt içine girmiyor mu? Bu jest taahhüttür, hukuki taahhüttür. Türkiye'nin yükümlülükleri takvime bağlıdır. Serbest dolaşımın takvimi yoktur. Görüşme masasında çözümlenecek bir olaydır. Standartlar konusunda kendilerine katılıyoruz. Türkiye için bugün demokratik standartlar konusunda Avrupa'nınkesin olarak belirlediği portatif bir standart yok ha!! Onu da söyleyiniz. Yalnız insan hakları kavramın

her türlü görüşün özgürce ifade edimi. Burada biz geriyiz. Açık söylüyorum, bakın doğruya doğru, eğriye eğri ama buna yaklaşırsak, ve bir şekilde o standartta yaklaşarak topluluğun içine girersek o zaman daha iyi olmaz mı, bu standartların hiç olmazsa bizimle birlikte hesap vereceği daha doğrusu o standartların, o standartlara ulaşmanın getireceği çaba olmalıdır. Türkiye'de bu güzel bir şeydir. Biz bugünkü yerimizde kalmayı düşünmüyoruz ki. Ben şahsen mutlaka o standartı yakalamak durumundayım, yakalayamazsam zaten onun dışında da kalmam. Onun için şimdi Türk özel sektörü iktisadi kalkınma vakfı vardır. Sayın Kafaoglu da bilecekler. Ben bu örgütün daha doğrusu İKV'nin yönetim kurulu üyesiyim aynı zamanda. Ayda bir gelir giderim buraya toplantıya. İKV Türk özel sektörünün AT'deki tek resmi ağızdır. Sektör değildir, sektör dediler efendim, tabii ki tekstil var, tabii ki ilaç var. Bilmem otomotiv var tabii ki.

Ama İKV tek ağızdır, değerli dostlar. Ben İKV'de yönetimde olduğum sürece bunun değişmemesi için de elimden gelen çabayı göstereceğim. Çünkü bu karar Türkiye'nin aldığı siyasi karardır. Bu karar özel sektör de değiştiremez. Değiştirirse çelişkiye düşer. Kendisiyle çatışır. Çünkü gelecek olan düzen serbest piyasa ekonomisinin gerekli kılacağı, ortak ticaret politikasının gerekli kılacağı mekanizmadır. Özel sektör başından beri bu işin takipçisidir. Türkiye'de bunu Jack Bey'de söylemiştir. Yönetim kurulu başkanı olduğu dönemlerde. Şimdilerde Sedat Aloglu bey de, ben de, bunun içindeyim. İş adamı olmasamda içindeyim. Odalar Birliği genel sekreterliği yaptığım için yönetime kontenjandan geldim. Bunun uzmanı olarak geldim. Ama şunu söyleyeceğim. Otomotiv de sorun vardır, beyaz eşyada sorunlar vardır. Açıkça söylüyorum. Bunları açıkça söylüyorum. Etüd ettik. Tekstilde güçlüyüzdür ama sorunları vardır. Müzakerelerde ne oldu biliyormusunuz? AT'de adamların karşısına "benim otomotivde sorunum var" diye çıkarsanız ve ona bir 5 yıllık süre tanıyalım dersiniz özellikle söylüyorum, adam buna razı oluyor, sayın Ketenci. Tamam diyor kardeşim, beni 5 sene tekstil şeyi otomotivi dışında bırak diyor. İlaç sanayini dışta bırakayım ama bak sen bizim tekstili mekstili dışarda bırak her şey böyledir. Uluslararası müzakereye koyduğunuz zaman hiçbir şey almadan vermek Allah'a özgü bir şey. Haklarını vereceksiniz. İşte orada ne yapacaksınız ve müzakere masasında

bunları nasıl dengeleyeceksiniz. Tekstili mi feda edeceksiniz ötekini mi? Her şeyde her sektörde batmayacağım her şeyde üst düzeyde olacağım, bu entegrasyona gireceğim diyemezsiniz. Bu model dünyada yok, bitti kalmadı. Dünya globalleşti bazı sektörleri bırakıyorlar, zaten Avrupa tekstil sektörünü 5-6 sene sonra bırakacak, başa çıkamıyor. Oraya yapılan yatırımlara yazık. Türkiye'de her sanayiye yatırım yapmak yazık, kaynaklar gidiyor. O bakımdan her şeyi kurtarayım ben de burda batmayayım gidip yok öyle bir şey. Gayet tabii bazı sektörler gözden çıkacak ama gelecek olan bir takım ilk umutlar var. Ama bunlara ekonomik olarak da bakmıyorum. Avrupa ile bütünleşme olgusu, batıyla bütünleşme olgusu bir yaşam biçimidir.

Bunun hukukla da ilgisi yok. Bunun ekonomi ile de ilgisi yok. Avrupa bir coğrafya değildir. Avrupa bir kültürdür. Kültür manzumesidir. Bize gösterilen siyasi hedeftir. O noktayla birleşme olgusu da bizim geçmişimizden gelir. Zaman zaman Avrupayla karşı karşıya olduk. Savaşlar yaptık. Zaman zaman yanyana olduk. ama her zaman iç içe olduk. Bu bütünleşme süreci Avrupa Konseyi, Nato, OECD gibi örgütlerin tamamlayıcısı bir entegrasyon sürecidir. Onun için Türkiye tercihini Atatürk'ün çizdiği çağdaş batıyla yapmıştır benim inancıma göre. Ben bu temel hedeften geri dönülmesinden yana değilim.

Teşekkür ediyorum.

Aslan Başar KAFAOĞLU

Söz veriyor musunuz Sayın başkan?

Ecz. Zafer KAPLAN

Evet buyurun.

Aslan Başar KAFAOĞLU

Ben Günüğü'ün son sözünden hareket ediyorum. Ben ekonomik olarak bakmıyorum. Yani icap ederse batır Türkiye. Ama batmayacağını biliyorum. İcap ederse de batır önemi yok. Başka bakımdan da bakmıyorum, siyasi bakımdan bakıyorum. Ben Avrupa'da bir kağıda imza atmakla Avrupalı olmam. Benim bir Doçentim bir yazısından dolayı 20 ay içerde yatarsa ben Avrupalı değilimdir. Siz imza atarak oraya gelmek istiyorsunuz. Gayet

kolay yolla. Biz de diyoruz ki; bunun mücadelesini bağımsız ekonomide de yapalım, hukuk sistemimizi öyle kuralım Avrupaya söke söke girelim. Arka kapısından değil . Gümrük Birliği şimdilik yalnız buna mücade ediyor, ben Avrupalıyım, ben de insan hakları senin ki gibidir, ben de işçi hakları senin ki gibidir.

Ben de eczacılar Florance Nightingale'deki gibi işçiler kapı dışarı edilmez bir gecede. Ben Avrupalıyım. Onun için Avrupalıyım ve beni almaya mecbursun. Tıpkı Finlandiya'yı almaya mecbur olduğu gibi. Finlandiya da bilir misiniz ki savaş kışkırtması olan yayınlardan dolayı adamlar hapsediliyorlar. Tek savaş kışkırtmasının cezalandırıldığı ülke Finlandiya'dır. Oradan geliyor, o oraya. Şimdi biz ne diyoruz. 6 milyar ekü gelecek. 20 milyarsa o müddet süre zarfında Yunanistan'dan daha çok para Türkiye'ye geldi. 80'den 94'e kadar Türkiye'ye 57 milyar dolar geldi ve bunun 20 milyar doları piyasada geziyor ve Türk ekonomisine yük oluyor. Evvela onu yük olmaktan çıkarıp neler yapmak lazım diye televizyonlarda gösterip gazetelerlerde yazıyoruz. Peki Yunanistan'ın aldığı para, almanya'nın aldığı para. Şimdi İtalya'dan başlayalım. Türkiye'de ve bütün dünyada bilinir ki İtalya ortak pazara girdikten sonra ilerlemiştir, şudur budur. Peki İtalya o kadar güzel ilerledi. İtalya müthiş ilerledi. Onu idare edenlerin hepsi niye hapiste şimdi? Demek ki hapistekiler dışardakilerden daha iyi idare ediyor günümüzü. Niye o adamlar hapiste? Bir tane siyasi var mı İtalyan parlemantosunda o parlamentodan kalmış? Türkiye'de oraya giderse, yani ne kadar ilerlerse ilerlesin bence ekonomi ne kadar artarsa art-sın biz de İtalya gibi olacaksak, bunu nasıl söylüyorsunuz, bir hukukçu olarak, ben hayrette kalıyorum. Benim için durum ekonomik, ben ekonomist olarak bunu söyleyebilirdim belki, fakat hukukçu olarak nasıl söylüyorsunuz? Bütün yönetim parlemantosuyla sendikal liderleriyle, iş adamlarıyla, bakanlarıyla, kuruluyla, parti liderleriyle o kadar iyi idare ettiler de niye onlar hapiste? Demek ki insanlar, kendilerini refaha götürenleri, kendilerini ilerletenleri hapsediyorlar. Öyle değil tabii. Ama bir satış vardır. O satışın da İtalyan milleti hakkından gelmiştir. İtalya dünü hatırlamak istemiyor. Yunanistan, Yunanistan'ın Türkiye ile arasındaki bir fark Avrupa birliğine girmeden de vardı. O ekonomi şimdi de var. Hatta rahmetli Turgut Özal

"bak ortak pazara girdiler, açlarından ölecekler" dedi o zaman. Neyse yani o zaman da vardı, şimdi de var ve yine de olacak size söyleyeyim. Yine de olacak, çünkü ilerleme makine filan falandan çok kafadır. Yunan halkı daha hür olduğu için, Türkiye'deki halktan daha hür olduğu için Yunanistan da işçiler, memurlar Türkiye'den daha çok hakka sahip oldukları için. Genel göreve hangi sendika erken başlasın diye kura çekildi. Polistler sendikası kazandı ve bizden daha ileri gidecektir. Siz hem ortaçağ hukuku içinde olacaksınız, nedir o? İnancından, fikrinden dolayı adamlar hapsedilir. Hem osmanlı devleti gibi memurunuz nasıl maaş vereceğinizi düşüneceksiniz ve bunları düzeltmeden sırf bir şeyi imzaladınız diye, sırf halkınızın sanayini avrupa sanayiine teslim ettiniz diye avrupalı olacaksınız. Benim buna aklım yetmiyor. Onun için ortak pazara veyahut Avrupa birliğine giremeyiz diyorum. Girerseniz girdiğimiz birlik, o birlik değildir. Dışlama yaparlar. İçeride bir çekirdek kurarlar. Şükran Ketenci'nin daha önce söylediği gibi bir sömüren, bir sömürülen ülkeler sınıfına girer, orada olursunuz. Fakat şimdi ki Avrupa birliğinde Türkiye şu haliyle olamaz. Böyle bir materyali Türkiye'nin menfaatine ise tabii ki kabul ederiz. Zaten diyor ki bu direktiflere uyarsan uy. Tamam ona bir şey demiyoruz. Ben diyorum ki eğer bu bizim menfaatlerimize, politikalarımıza aykırı ise oturalım konuşalım. Benim cetvel, kalem, şunu kabul etmeyelim, bunu kabul edelim diye hiç bir önerim olmadı. Hiç bir şeyde söylemedim. Sadece olayı getirdim. Getirmeye çalıştım. Görevimin de bu olduğunu zannediyorum. Bir fıkra da anlatayım size, biraz havayı da dağıtalım. Dün anlatıldı bu, onu anlatacağım. Bir adam uçmaya meraklıymış, balonunu şişirmiş çıkmış havada dolanırken hava patlamış, kapılmış gidiyor, kontrolden çıkmış balon. Bütün gece boğuşmuş, yağmur, rüzgar v.s. Ertesi sabah gün ağırırken sakinleşmiş hava. Ama nerede olduğunu bilmiyor. Hava vermiş biraz alçalmış, biraz daha açılmış, bir bakmış bir yerleşim merkezi üzerinde, bir tane bisikletli bir adam yolda gidiyor. Biraz daha alçalmış, "hey" demiş, adam cevap vermiş "ne var" . "Ben neredeyim" diye sormuş. Adam "balondasın" demiş. O da dönmüş aşağıdakine bağırarak "sen profesör müsün ?" "Evet, ama nerden anladın" demiş adam. Dediğin doğru ama soruma çare getirmiyor.

Çareyi sadece profesörlerden beklemeyeceksiniz, hep beraber yapacağız,

onu söylemek istiyorum. Ha!! Homeopatik ilaçlar gereksizdir. Size göre gereklidir. O önemsizdir. Önemli olan topluma gerekli mi değil mi? Toplum menfaatleri, bizim menfaatlerimize uygunsa kabul edelim. Değilse etmeye-
lim ve bu imkanın elimizde olduğunu da eklemek istedim. Olay bu, teşekkür ederim.

Ecz. Zafer KAPLAN

Ben de teşekkür ederim.

Aslan Başer KAFAOĞLU

Bir soru daha var, sayın başkan. Kısa kısa yanıt vereyim değerli arkadaşşıma. Evet antlaşmaları aştığımız zaman oradaki bazı ürünler bu sanayi ile olamaz. Siz de zaten gümrük birliğine de tam olarak giremeyeceğimizi itiraf ettiniz. Nasıl itiraf ettiniz bakın. Dediniz ki o tekstili benden alacak, ben otomobili de ondan alacağım. O demin söylediğiniz O gümrük birliği değil ki. Siz bilirsiniz. Avrupa ülkeleriyle yapılan bir anlaşma gibi...

Ecz. Zafer KAPLAN

Efendim ben konuşmaları burada kesmek zorundayım. Çünkü vakit çok ilerledi ve Sayın ilker Kızılcık hocamız uçağa yetişecek. Bu arada salondan da sorusu olup, sormak isteyenler varsa buyurun Hadi Tomruk.

.....

Prof. Dr. İlker KANZIK

Yanlış anlamadıysam standartlara uymayacağız, hayır. Öyle standartlar var ki uluslararası, beynelminel standartlar. Yani GMP dediğimiz zaman uluslararası standartlar. AT'nin standartları değil. Eğer tek kalitede ilaç üretmek istiyorsanız bu uluslararası standartlara uyacaksınız. Direktiflerle standartlar farklı şeylerdir. Şimdi hemeopetik ilaçlar ayrı bir grup ilaç. Türkiye'nin şimdiye kadar tanımadığı bir grup ilaç bunu hekimi tanımlıyor, eczacısı bilmiyor, halk duymamış.

Prof. Dr. Haluk GÜNUĞUR

Hep bizdeki ürünler diyoruz, falan filan. Doğrudur. Sayın Tefik Saraçoğlu

(protokol görüşmeleri, Ankara Antlaşması bir büyük elçi olarak) bizim de has dostumuz, arkadaşımızdır. O zaman bütün bu görüşmeleri gibi başından beri yürütmüştür. o zaman. Şimdi oradaki ürünler, tütündür, pamuktur, kuru incirdir, kuru üzündür efendim, daha sonra orançgildir, turunçgildir, oranj vesaire bütün bunlar Türkiye'nin bir yükümlülük üstlenmediği hazırlık dönemi vardır. 5 yıllık bir dönem. O dönem için geçerli olan ürünlerdir ve burada da Türkiye'ye topluluk tek taraflı olarak, yani Türkiye bir şey vermeksizin hazırlık döneminde, böyle bir dönem vardır. Bu 9-10 yıla kadar uzamıştır. Oradan bir takım şeyler verilmiştir. Hakikaten o görünüyor. Bu antlaşmalarda ama, geçiş dönemi ile birlikte yükümlülükler karşılıklı. Orada artık yavaş yavaş sanayii kendi potansiyeli ile gümrüklerde inerek rekabet etmek durumuyla karşı karşıya kalmış. O görünüm hazırlık döneminin görünümüdür. Roma anlaşması adını verdiğimiz, aslında bu Roma anlaşmasının 85-86. maddeleridir. Kartel mevzuatı ve bunun yasaklanması. Ama oradan aslında şu anlam çıkıyor. Burada kartelleşmeyi teşvik değil, tam tersine kartelleşmeyi önleyici ve piyasada bir grubun önemli bir paya sahip olması halinde diğer partnerle daha doğrusu rakipleri piyasadaki çıkartmak için uygulayacağı....

Ecz. Zafer KAPLAN

Sayın Günuğur bir saniye izin verirsiniz

Prof. Dr. Haluk GÜNUĞUR

Tabii Buyrun

Ecz. Zafer KAPLAN

Sayın İlker Kızılcık ayrılmak istiyor.

Prof. Dr. İlker KANZIK

Bütün meslektaşlarımdan özür dileyerek ayrılmak zorundayım. Uçağa yetişeceğim. Bu konu artık açıldı, eczacılarımızla hep birlikte daha çok tartışacağız gibi görünüyor. Ben sizi tekrar değerli konuşmacılarla başbaşa bırakıyorum. Allahısmarladık diyorum.

Prof. Dr. Haluk GÜNUĞUR

Sayın başkan izin verirsiniz ben de bir cümleyle yanıtlımı vereyim Sayın Kanlık'a. Katılabilir miyim, birlikte çıkmak açısından. Gerçi evet 85. madde ve 86. madde Roma Antlaşmasında kartelleşmeyi değil, kartelleşmenin sonucunda pazarda hakim konumun suistimalini kısıtlayan bir madde. O çerçeve içerisinde topluluk mevzuatı bu bakımdan kartelleşmenin önüne geçici ve pazarda da küçük teşebbüslerin, diğer firmaların yaşamasını sağlayıcı haksız rekabeti de önleyici bir takım önlemleri getiriyor. Evet o açıdan hayır. Roma antlaşmasının 85-86. maddesi çerçevesinde bu kuraların sapmaması için divanın önüne gelen yaklaşık 25 yıl daha, yıl içinde 1670 davadan hepimiz için çok yararlı oldu.

Ecz. Zafer KAPLAN

Çok teşekkür ederiz efendim. Sağolun, başka soru soracak arkadaş yoksa toplantıyı kapatıyorum. Uzun bir süre dikkatle dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. İyi akşamlar diliyorum.